

Poštovana predsednice Narodne skupštine Republike Srbije,
poštovani narodni poslanici,
Vaša svetosti, uvaženi dostojanstvenici tradicionalnih crkava i verskih
zajednica,
Vaše ekselencije, predstavnici diplomatskog kora,
poštovani građani Srbije, dame i gospodo,

Govorio sam bezbroj puta, u različitim okolnostima, obraćao se manjem ili većem broju ljudi, imao strah i tremu, osećao obavezu i odgovornost, trudeći se da u reakciji i pogledima prisutnih dobijem neku vrstu razumevanja i podrške za reči koje izgovaram, za ideje, plan i program koji zastupam. Danas sam ovde, pred svima vama, pred našim narodom, znajući da od svake rečenice i predložene mere zavise životi i budućnost naše dece, budućnost svakog građanina Srbije i tresem se kao prut, ne zato što sam uplašen za svoju, ili političku poziciju stranke koju danas vodim, već zato što odgovornost koju osećam ne mogu da uporedim ni sa čim na svetu. Teret je veliki, znam da su to osetili mnogi koji su na mom mestu bili. Neki i nisu, bilo im je lako, tako im je i mandat prošao, brzo, lako, a mnogi u Srbiji ni ne sećaju se njihovih rezultata. Želim rezultat za našu Srbiju, ne vlast i moć, već snažnu zemlju na koju ćemo biti ponosni svuda u svetu, koju ćemo voleti, braniti i čuvati, ljubomorno i hrabro od svih koji će nam bezbroj puta ponavljati kako je svuda drugde bolje, kako kod nas ništa ne valja i nikada neće biti dobro, zemlju zbog koje ćemo prestati da se stalno žalimo i kukamo nad svojom sudbinom i govorimo kako nam je, zbog tamo nekog drugog, loše i teško, zemlju zbog koje ćemo uzeti i lopatu i čekić i olovku u ruke, zasukati rukave i pokazati i tvrdoglavo braniti ono što svi osećamo i mislimo o svojoj Srbiji, a to je naša Srbija koja je sve što imamo, nju volimo više od svega. Zato je vreme da od Srbije prekinemo samo da tražimo i uzimamo, vreme je da joj damo sebe, svoj rad, svoje znanje, svoj trud i, pre i više od svega, svoje poštenje, odgovornost i ljubav.

Nije uvek kroz srpsku istoriju bilo onako i onoliko loše koliko smo mi Srbi i drugi građani Srbije situaciju predstavljali teškom i nepodnošljivom. Toga bismo se setili i negde u sebi priznali tek kada dvadeset ili trideset godina prođe od tog užasnog i teškog doba i nikada se nismo pitali, a jesmo li mi mogli da uradimo nešto da stvari izgledaju drugačije, jesmo li, bar na trenutak, želeli da prihvatimo da su naš cinizam, svakodnevna i celodnevna džangrizavost, zameranje svima i svakome za sve ono što smo sebi tako lako i nejedanput oprostili, beskonačno kritizerstvo, bez želje za akcijom i stvarnim radom, nepoštovanje, neko bi rekao drugih naroda, a ja bih rekao nepoštovanje drugih ljudi, i onih koji žive sa nama i onih koji su daleko od nas, potcenjivanje, prezir i mržnja prema svima koji su uspešni u bilo čemu, štedljivost u radu i posvećenosti, ali rasipništvo i razmetljivost u samohvalisanju doprineli su teškoj situaciji u kojoj se ne nalazimo mi, i ne mi pre svega, već se nalazi naša voljena

Srbija danas.

Danas, posle velike narodne pobede na martovskim parlamentarnim izborima, niko od nas nije, ali i ne sme i neće moći da pokazuje bilo kakvu bahatost, osionost, slavodobitnost, jer pred nama je teško vreme u kojem moramo da ispravljamo greške svih prethodnih vlada i pokažemo narodu odlučnost, hrabrost i posvećenost u sprovođenju bolnih, ali lekovitih i spasonosnih reformi.

Vlada koju danas ovde predstavljam jeste jedinstvena po mnogo čemu. Pre svega, to je vlada koja je formirana u veoma kratkom roku, u skladu sa potrebama i interesima građana. Osim toga, ova vlada uživa snažnu podršku svog parlamenta, gotovo bez presedana u modernoj srpskoj političkoj istoriji.

Ova podrška ne bi značila ništa, ukoliko je mi, kao vlada, ne iskoristimo da promenimo živote naših građana na bolje. Jer, mi ne želimo vlast radi vlasti, i ne tražimo razlog da se zadržimo u foteljama četiri godine. Želimo da iskoristimo ogromno poverenje koje su nam dali građani kako bismo izmenili Srbiju, učinili je boljim mestom za život i kako bi naša deca, i deca naše dece, želela da u njoj odrastaju.

Pri sastavljanju vlade rukovodio sam se interesima Srbije i naših građana, a ne bilo kakvim uskopartijskim postulatima ili ciljevima. Zašto? Zato što mislim da nijedna partija u Srbiji nije dovoljno dobra da sama upravlja svim ključnim poslovima u Srbiji, pa ni Srpska napredna stranka koju toliko volim, ali i zbog toga što smatram da nam je za oporavak i modernizaciju zemlje potrebno znanje svih naših najboljih ljudi, pa makar oni, ponekad, dolazili i iz protivničkog, ili drugačije mislećeg političkog tabora. Srbija je važnija od svakoga od nas i od svih naših političkih stranaka.

Upravo zbog toga bio sam sklon ideji o izboru rotirajućih predsednika ovog visokog doma, jer sam smatrao da je stvaranje atmosfere poverenja, međusobnog uvažavanja i poštovanja, kroz demokratski dijalog nešto što bi doprinosilo snažnijem i bržem ujedinjavanju oko vitalnih državnih i nacionalnih interesa, te mi nije smetalo da parlamentu predsedava gospodin Čanak, gospođa Vučković, ali takve ideje, usled ostvarenja sitnih političkih, partikularnih interesa nisu dobile podršku svih.

Program koji ću vam danas predstaviti je smeo i ambiciozan. Od ovog trenutka nećete slušati mnogo obećanja, slušaćete o posvećenosti i zalaganju. Tokom proteklih 15 godina, javnost Srbije je čula mnogo obećanja, ali učinak je bio slab. Svestan sam toga i znam da neverica i cinizam preovlađuju u srpskom društvu, posebno kada je reč o političarima i vladama.

Međutim, ja bih želeo danas da vas uverim u jedno: nikad se ne bih usudio da stojim ovde pred vama, da ne mislim da su ciljevi ove vlade dostižni. Oni koji me dobro poznaju znaju da sam pesimista po prirodi. Uvek pomislim na najgori mogući scenario, uvek se pripremim za ono najteže. Ali, zapravo mi je to u životu pomagalo da postavim sebi visoke i ambiciozne ciljeve i standarde. Ali i da naporno radim kako bih ih ostvario.

Ukoliko bilo ko ovde ili kod svoje kuće misli da će program koji danas predstavljam biti lako dostižan, onda taj ne shvata težinu situacije u kojoj se nalazimo i zadatke koji su pred nama. Previše godina su političari prodavali bajke srpskoj javnosti. Živelo se na račun i o trošku budućih generacija. Krali smo od sebe. Neodgovorno se odnosilo prema našoj deci, trošilo se ono što, zapravo, nismo zaradili i suštinski nismo ni imali.

Pročitao sam sve ekspozee prethodnih mandatarata, sagledao rezultate koje su postigli i jednu stvar mogu sa ponosom, danas, ovde pred vama, i pred našim narodom da istaknem, a to je da će ovaj ekspozee sadržati ne samo pravce naše politike, već po prvi put i temeljan, ozbiljan i odgovoran plan i program rada nove vlade. I, znam dobro da u Srbiji šta god da uradite, koliko god da se trudite, koliko god da se borite, koliko god da volite svoju zemlju i pravite rezultate, postojaće ogromna skepsa, neretko i netrpeljivost, jer ljudi su izgubili poverenje u sve i svakoga, izgubili su nadu i danas zvocanjem i dosetkama pobeđuju tešku realnost koju živimo.

Nosimo težak teret naše prošlosti. I kao da i dalje živimo u toj prošlosti vodeći stare bitke i sporeći se o tome ko je u pravu, a ko nije. Ne moramo u svemu da se slažemo, ali to ne sme opterećivati našu sadašnjost na način da blokira našu budućnost.

Umesto retrovizora moramo uzeti u ruke dvoglede. Moramo da gledamo u budućnost i pronaći u njoj najbolje mesto za naše građane, našu privredu, naše obrazovanje i kulturu.

Moramo da menjamo i odnos prema radu. Kada su Bila Gejtsa pitali kako je uspeo da se obogati, on je odgovorio: „Važno je da mnogo radimo i imamo što manje potreba, valja se naučiti žrtvovanju i odricanju. Ali kako mi je takva životna filozofija konkretno pomogla? Tako što sam u nju uverio sve svoje zaposlene.“ Kod nas, u javnoj sferi, efektivno se radi tek 2,5 sata, a u privatnoj sferi negde oko 5,5 sati. Sa takvom radnom disciplinom ne možemo mnogo da postignemo. Radna etika nam nije na visokom nivou. Kultura štednje, takođe, nije nam jača strana. „Proteži se koliko ti guber dozvoljava“, shvata se kao nešto arhaično, a potrošnja – posebno ona koja prelazi granice naših mogućnosti, reklamira se kao najveća vrlina, keš-kredit koji rešavaju probleme

svih prethodno nagomilanih kredita postaju uobičajeno rešenje. Kad takvi krediti, iz razumljivih razloga, postanu nedostupni, kriva je država, jer lakše je sve svaliti na Srbiju, negoli prihvatiti sopstvenu odgovornost.

"Beograd nam je prljav. Beograđani – kao Ivica i Marica, ostavljaju tragove za sobom da bi po njima umeli da se vrata kućama. Na svakih pedeset metara po jedan trag“ – ovako je o našem glavnom gradu još sedamdesetih pisao veliki Duško Radović. I, nažalost, ništa se nije promenilo, osim što sada cela Srbija liči na taj i takav Beograd. A, naravno, osim što umemo kvalitetno da kritikujemo, nikako da priznamo da smo za to sami krivi. Ne – uvek je neko drugi bacio opušak, kesu, zgužvani papir od bureka, a nikad mi sami. Ali smo uvek tu, prvi, da takvu zemlju kritikujemo, proklinjemo, napuštamo...

I upravo zbog toga, u svoje ime, i u ime ljudi koji će činiti kabinet, na čijem ću čelu biti, poručujem da mi volimo Srbiju i da verujemo u Srbiju. I ta ljubav i vera biće nam pogonsko gorivo da Srbiju menjamo, poboljšavamo i da je učinimo mestom u kojem će vladati optimizam, u kojem će simboli te ljubavi biti potreba građana da je iskažu, a ne samo propagandni slogan. Želimo da izgradimo pristojno, tolerantno i uspešno društvo.

Koristim ovu priliku da se, pre nego predstavim program nove vlade, zahvalim građanima na istorijskoj podršci koju su na izborima dali Srpskoj naprednoj stranci, kao i strankama koje su sa nama bile ili su danas u koaliciji.

Tokom izborne kampanje nismo obmanjivali građane, nisam govorio da će zemljom teći med i mleko, ako neko glasa za nas, i nisam obećavao nemoguće. Tajna našeg uspeha je činjenica da ljudima govorimo istinu ma koliko ona bila bolna i neprijatna. Istinu o teškoj finansijskoj situaciji u kojoj se nalazi zemlja, istinu o odnosima sa Prištinom, istinu o pregovorima sa Evropskom unijom, istinu o korupciji i kriminalu, istinu o stanju u društvu...

Reći istinu jeste lekovito, ali nije dovoljno. Građani od političara očekuju da govore istinu, ali i da ponude rešenja za probleme. I na kraju, građani moraju biti uvereni da ste baš vi političar koji ima rešenja i da nećete da profitirate na siromaštvu drugih, već da ćete deliti sudbinu naroda.

ŠTA ĆEMO NASTAVITI

I pre nego nego što pređemo na promene koje će ova vlada sprovesti, želeo bih da kažem nekoliko reči o stvarima koje ćemo nastaviti da radimo, a koje je započela prethodni saziv vlade. Prethodna vlada je bila uspešna. Uspela je da se odvoji od tajkuna, započela je ozbiljnu borbu protiv organizovanog kriminala i korupcije, pokrenula je mnoge procese kao što su pregovori o članstvu u Evropskoj uniji, normalizaciju odnosa sa Prištinom, povratila je međunarodni

kredibilitet Srbije, i delimično povratila poverenje građana u državne institucije. Prethodna vlada je postigla mnoge važne uspehe, ali za sprovođenje korenitih reformi, koje nas čekaju, bila nam je potrebna nova demokratska legitimacija građana.

Dakle, njen prvi uspeh je taj što Srbijom poslednje dve godine više ne upravljaju otuđeni centri finansijske moći, tajkuni i interesne grupe umesto vlade koju je narod izabrao. A upravo je to bio slučaj u Srbiji do 2012. godine. Imali smo hrabrosti da se sukobimo s tim moćnim finansijskim interesnim grupama. Naša obaveza pred opljačkanim narodom je da kažemo istinu o tome ko je imao koristi tako što su narodni resursi stavljeni u ruke tih ljudi. Dakle, prvi put u poslednjih dvadeset godina Srbijom vladaju oni koje je narod izabrao, a ne tajkuni, i prvi put je vlast u funkciji naroda, a ne milionera koji su se obogatili na narodnoj grbači. Tako će biti i ubuduće.

Njen drugi uspeh je borba protiv korupcije i organizovanog kriminala. Jedan od najznačajnijih koraka u toj borbi bio je Zakon o javnim nabavkama koji smo kao stranka predložili još u kampanji za izbore 2012. godine. Sada se vide velike uštede u javnim nabavkama koje je doneo ovaj zakon, a čija je vrednost više od 100 miliona evra. Uz ovaj zakon, koji ćemo unapređivati, donosićemo druge systemske mere neophodne za borbu protiv korupcije. Korupcija je uništila naše društvo. Ona je jedan od uzroka što smo podeljeni na jednu veliku siromašnu manjinu i jednu malu, prebogatu većinu. Ta podela podriva stabilnost naše nacije i naše države.

Kada je u pitanju borba protiv organizovanog kriminala, u protekle dve godine je rešeno nekoliko velikih privrednih afera u kojima su učestvovali i mnogi političari, uhapšene su ubice Slavka Ćuruvije, Darko Šarić je iza rešetaka i pokrenuti su postupci za mnoga krivična dela koja niko pre nas nije smeo ni da istražuje. Tako će biti i ubuduće. Neće biti zaštićenih, bez obzira na to koliko imaju novca ili koju partijsku knjižicu poseduju!

Treći uspeh prethodne vlade jeste početak pregovora o članstvu u Evropskoj uniji. Želim jasno da kažem – Evropska unija nije idealna zajednica, jer i ona ima mana i problema. Ali to je najbolje udruženje država koje trenutno postoji na svetu i nama je mesto u njenom članstvu. Već tokom pregovora o članstvu u Uniji naše društvo će se modernizovati i promeniti, jer ćemo usvojiti brojne standarde u javnoj upravi, sudstvu, školstvu, zdravstvu, privredi i društvu. Mala i siromašna društva, poput našeg, ove standarde sama nikada ne bi dostigla i zato je za nas članstvo u EU velika prednost i šansa. Pregovore nastavljamo u dobroj veri da ćemo ih do kraja mandata ove vlade privesti kraju. Ovaj proces je naš prioritet i ukoliko budemo vredno radili, verujem da bi Srbija do kraja ove decenije mogla da postane članica Evropske unije.

Naš četvrti uspeh je početak procesa normalizacije odnosa sa Prištinom. Tu želim da budem jasan i precizan. Mi nismo stvorili kosovski problem. On je nastao pre mnogo decenija i naša današnja situacija na Kosovu i Metohiji je posledica mnogih grešaka koje su činili brojni srpski lideri i vlade. Takođe, želim da kažem jasno – svaki dan nerešavanja kosovskog problema koštao nas je još teže situacije u ovoj pokrajini. Mi smo odgovorna vlast koja je to prekinula. Hrabro smo ušli u pregovore, izborili se za sporazum koji Srbima garantuje poštovanje osnovnih prava i popravili smo svoju međunarodnu poziciju. Mi nećemo priznati nezavisnost Kosova i Metohije, ali treba da živimo zajedno u miru sa Albancima. Zato hoću da radim na rešavanju problema i neću da zabijam glavu u pesak. Svi koji nas kritikuju u vezi sa Kosovom i Metohijom neka predlože bolje rešenje. Ovaj proces će se nastaviti, a lično ću zastupati Srbiju na razgovorima u Briselu.

Naša peta pobeda je to što se Srbiji ponovo veruje u inostranstvu i što smo povratili svoj međunarodni kredibilitet. Srpskoj vladi se ponovo veruje, zna se da ćemo ono što kažemo i da uradimo. A ozbiljna i kredibilna vlada je uslov za dolazak stranih investitora. Osim toga, popravili smo odnose sa zemljama regiona. Vlada koju ću voditi nastaviće sa razvojem dobrih odnosa sa zemljama regiona, pospešivaće saradnju u regionu, kako privrednu, tako i kulturnu i sportsku.

I na kraju, prethodna vlada je zaslužna što narod ponovo veruje državnim institucijama – vladi, policiji, vojsci... Svojim poštenim radom ljude smo uverili u to da mi, kao predstavnici državnih institucija, radimo svoj posao odgovorno i pošteno. Velika podrška građana, koju je lista koju sam predvodio dobila na prošlim izborima, dokaz je da smo radili vredno i drugačije od naših prethodnika.

Mi smo pobedili na izborima, jer su građani dali natpolovičnu podršku našem programu reformi i promena. Sada je trenutak da prionemo na posao. Da bismo rekli šta će vlada da radi, potrebno je da znamo kakvu Srbiju želimo. Mi ne želimo Srbiju koja živi od danas do sutra, Srbiju u kojoj se sve što radi vlast svodi na rešavanje svakodnevnih problema i gde se vlast smatra uspešnom ako ima nešto hrane, struje, lekova ili ako nekako krpi rupe na putevima, i sve to lepo i uspešno predstavlja na svojim medijima. Mi želimo Srbiju jake srednje, građanske klase, dobre privrede, stabilnog penzionog osiguranja, dobrog školstva i bolje zdravstvene zaštite. Želimo sigurnu Srbiju u kojoj ćemo znati da našem detetu neće neko ponuditi drogu na ulazu u školu. Srbiju, u kojoj niko ne može nekažnjeno da vrši nasilje nad slabijima, ženama, manjinama ili deci. Želimo Srbiju jakih i nezavisnih institucija, nekorumpirane policije i efikasnog sudstva.

Dakle, Srbija kakvu želimo nije jednaka stvarnosti u kojoj danas živimo. Oni koji su među vama dugogodišnji poslanici sećaju se, verovatno, da su i neki drugi mandatar koji su u ovom visokom domu obrazlagali program svojih kabineta imali dobre želje u kom pravcu Srbija treba da se razvija. Nažalost, njihovi programi su ostali samo na željama ili mrtvo slovo na papiru, a Srbiji je retko bilo bolje na kraju njihovog mandata. Za razliku od njih, mi znamo da ispunjenja naših ciljeva nema bez promena u društvu, privredi, ali i mentalitetu ljudi, njihovom ponašanju i radnim navikama. I mi imamo snažnu političku volju da promene sprovedemo.

Jedan od najvećih preduslova za napredak Srbije jeste da promenimo naš način razmišljanja. Do sada smo važili za narod koji zna protiv čega je, ali ne zna za šta je. Tako dalje ne možemo. Zemlja je iscrpljena i samo zajedno možemo da joj pomognemo.

Duboko verujem da su nam građani dali veliko poverenje, jer su prepoznali da mi nije cilj jačanje stranke koju vodim ili lična korist, nego jačanje i oporavak Srbije, vizija kako treba da izgleda njeno društvo, koje želimo da izgradimo zajedno. Ta reč ZAJEDNO jeste esencijalna i nju želim još jednom da podvučem. Cilj naše vlade je da zajedno sa građanima omogućimo prosperitetnu i uspešnu naciju zasnovanu na kooperativnoj zajednici u kojoj vaš uspeh ne zavisi od drugih, već od vašeg sopstvenog truda i zalaganja. Nezaposlenost, ekonomski problemi, društvo nejednakih šansi, nezadovoljavajući zdravstveni i obrazovni sistem problemi su i opasnost po svaku porodicu u Srbiji.

Kada Srbija postane zemlja jednakih šansi za sve, kada prednost dobiju oni među nama koji razmišljaju kako mogu radom da poprave svoj položaj i da daju doprinos razvoju društva, a ne oni koji imaju najviše novca ili imaju pravu člansku partijsku knjižicu, moći ćemo da kažemo da je Srbija pobedila.

Zato nam je potrebna promena mentaliteta. Da naša deca nauče da se sve u životu postiže radom, da se u školi uči da biste se spremili za budućnost, a ne da biste dobili ocenu, da je znanje najveći kapital i da će ih država podržati ako pokažu inicijativu, individualnost i imaju ideje.

Budemo li uspeli u tome, možemo da očekujemo da mladi ljudi ostaju u Srbiji. Zato su mladi i poboljšanje njihovog položaja, ali i promena njihovog razmišljanja jedan od ciljeva nove vlade. Želimo da pronađemo način da pomognemo mladima da dobiju posao ovde, da priušte sebi dom, da podižu i obrazuju svoju decu, da vode računa o svojim roditeljima i da ostanu da žive u Srbiji. Želim da ova vlada pokaže da je sposobna i zrela da stvori razloge zbog kojih će mladi ostati u Srbiji.

Ključne reči našeg programa su promene i modernizacija.

- MODERNIZACIJA je ključna reč za Srbiju u narednoj deceniji, bez obzira na to da li govorimo o ekonomskim reformama, reformama pravosuđa, reformama zdravstvenog ili obrazovnog sektora ili kada govorimo o našem odnosu sa EU. Ukoliko, kao vlada, ne uspemo da modernizujemo zemlju, izneverićemo Srbiju. U interesu Srbije nije isključivo ekonomski oporavak. Mi želimo da ljudi što pre shvate da nije dovoljan samo ekonomski oporavak ako njega ne prate kulturni i socijalni oporavak društva. Svestan sam da će biti mnogo onih koji će od početka rada nove vlade nastaviti da govore protiv reformi, ali sam istovremeno spreman da prihvatim na sebe sav teret težine reformi, duboko uveren da su posledice opstanka istog, nepromenjenog stanja zastrašujuće po našu zemlju. Ja, verujte mi, nemam strah od reformi i modernizacije. Jedini strah koji imam jeste strah od budućnosti u kojoj nismo bili dovoljno odgovorni i hrabri da reforme sprovedemo. Citat je Tonija Blera, ali nisam bio dovoljno pametan da smislim nešto bolje ili prikladnije.

Promene su, kao što je rekao Bendžamin Dizraeli, čuveni engleski premijer pre skoro jednog i po veka, neizbežne i konstantne u naprednim zemljama. Mi želimo da Srbija postane napredna zemlja. Želimo da Srbija napredujući postane lider regiona i velika regionalna radionica. Zamislite Srbiju koja je primer razvoja i socijalnog blagostanja u regionu. Možete li? Ja to mogu da zamislim, jer želim i borim se svakog dana za zemlju gde će svi građani biti pobednici, a protiv zemlje u kojoj je njih nekoliko, obogativši se, pobedilo sve nas ostale. I ovo je moje prvo obećanje vama, dame i gospodo, a mislim i najvažnije – sve dok sam ja predsednik vlade ove zemlje, mi u vladi, a pre svega ja lično, delaćemo odgovorno i pošteno. Nećemo trošiti više nego što imamo. Borićemo se protiv lopovluka i pobediti ga, u republičkoj vladi i jedinicama lokalne samouprave i u svakodnevnom životu. Nećemo lagati narod i radićemo naporno svakog dana kako bismo pronašli rešenja i život ljudi učinili boljim. Ovo jeste i trebalo bi da bude osnova svakog ugovora između naroda i njegove vlade – jer bez poverenja bilo koja reč i papir ne vrede ništa.

Verujem da Srbija može biti uspešna zemlja.

Ali nedostaje nam disciplina i izgubili smo veru u sebe. Volimo da se žalimo i očekujemo da će nam sve pasti s neba umesto da ustajemo rano i naporno radimo kako bismo ih pošteno stekli. Neću vam danas obećati da bilo koja osoba može da promeni taj mentalitet preko noći. Ali ću vam, tokom naredne četiri godine, pokazati da postoje bolji i pošteniji načini da se vodi ova zemlja. A to ću postaviti kao svetionik nade – da stvari mogu biti drugačije. Način na koji to može da se postigne jeste program koji ću vam danas ovde predstaviti.

Kao što sam rekao, danas ću govoriti dugo, a siguran sam da će se neko već potruditi da naknadno i saopšti koliko je to minuta trajalo. Posvetiću dve trećine ovog izlaganja ekonomiji, jer to vidim kao prioritet rada vlade u naredne četiri godine. Osim naših ekonomskih ciljeva, koje ću uskoro detaljno objasniti, vlada će takođe kao cilj postaviti jačanje naših društvenih institucija.

Ali dozvolite mi da još jednom naglasim – prvi i najvažniji cilj ove vlade jeste da transformiše srpsku ekonomiju u modernu, prilagođenu novim globalizovanim tržištima 21. veka. To je jedini način da se obezbedi bolji životni standard na duži period, a ne samo na godinu ili dve.

Rast u Srbiji je tokom proteklih godina bio oskudan i slab. Nije sve krivica globalne ekonomske krize. Oni koji su predvodili našu zemlju ponašali su se nemarno, trošili novac koji nemaju, krali za sebe, zapošljavali sve više i više ljudi u državni sektor. Novac za investicije je protraćen, nije doneta nijedna konkretna odluka, a one koje su i donete, jednostavno su bile katastrofalne. Ne bih preterivao ako bih rekao da bi nas još jedna ili dve godine na istom putu dovele do grčkog scenarija. Mala mi je uteha i to što je bivši premijer Cvetković bio protiv kardinalno loših odluka koje je donosila njegova vlada, jer samo zbog ekonomski neosnovanog povećanja penzija 2008. mi smo izgubili milijarde evra i gubićemo ih u budućnosti, jer smo i druga socijalna davanja izmirivali iz skupih kredita koje smo ostavili u amanet našoj deci.

Ali to je sada prošlost. Danas predstavljamo novu vladu. Vladu koja gleda ka budućnosti, koja je spremna da uradi šta god je potrebno kako bi ponovo izgradila Srbiju i vratila je na vodeću poziciju. Vladu koja je spremna da se žrtvuje kako bi ostvarila ciljeve. Vladu koja je spremna da zanemari partijske potrebe i rezultate narednih izbora kako bi ispunila potrebe za naredne generacije.

Poštovani poslanici, da bismo prilagodili našu ekonomiju 21. veku, da bismo razvili potencijal ljudskih resursa, da bismo privukli investicije i izgradili ekonomiju za budućnost, sadašnja vlada će se upustiti u tri velika zadatka kojima smo u potpunosti posvećeni:

Prvi, reformisanje načina na koji naša ekonomija funkcioniše donošenjem veoma opsežnog, detaljnog i ozbiljnog paketa reformi u parlamentu. To bi bili novi, temeljni i detaljni zakoni koji bi u Srbiji stvorili pravo tržišno okruženje i još više pomogli da se uništi korupcija. Ovi zakoni bi reformisali način poslovanja u Srbiji i omogućili nam da dođemo do mnogo više investicija i kapitala.

Borba za reforme bi bila neprestana u naredne četiri godine. To bi bio proces koji bi uključio sva sredstva društva i života u Srbiji, a mi bismo to, što je moguće više, obavljali uz dijalog i saglasnost najvećeg broja društvenih

činilaca. Ali ovo je nešto što je predugo odlagano, a čemu će ova vlada biti posvećena.

Naš drugi veliki zadatak bio bi da razvijemo naš privatni sektor davanjem podsticaja malim i srednjim preduzećima kako bismo sami zapošljavali više ljudi, i smanjenjem broja ljudi u javnom sektoru. Dugoročno, želimo da privatni sektor u ovoj zemlji učinimo privlačnijim za rad od javnog sektora.

Zdrav privatni sektor je osnova svake moderne ekonomije i uspešne zemlje. Vremena su se promenila i Srbija će, takođe, morati da se menja. Vlada će prestati sa besmislenim trošenjem narodnog novca i ugađanjem sebi i osloboditi više resursa kako bi investirala u radna mesta za budućnost i pomoći privatnim poslodavcima i preduzetnicima da uspeju.

I treći najveći zadatak u ekonomiji biće da konsolidujemo naš budžet smanjenjem troškova i povećanjem naših prihoda. Tako bismo imali više novca da ulažemo u stvaranje radnih mesta, podizanje životnog standarda, ulažemo u obrazovanje, zdravstvo, kulturu, nauku i, naravno, infrastrukturu.

Bez konsolidacije budžeta, bez smanjenja troškova i bez stvaranja više prihoda nema ni novca za investicije. Kad nema investicija, nema ni privrednog rasta. Ništa ne bi ostalo za budućnost, a napuštanje budućnosti bilo bi neodgovorno i katastrofalno. Tako da svi mi zajedno moramo uložiti snažne, hrabre napore da, jednom za svagda, rešimo problem naših finansija da bismo krenuli novim putem ka ekonomskom rastu.

Poštovani poslanici, onda kada se upustimo u ova tri velika zadatka, naša ekonomija će početi da izgleda privlačnije investitorima. Izložili smo ovaj program mnogim stručnjacima unutar Srbije i van nje. Svi oni se slažu da primena ovog programa može učiniti Srbiju, za dve ili, možda, tri godine, najživljom i najprivlačnijom ekonomijom na Balkanu i u celom regionu jugoistočne Evrope. Ovo je program za naš oporavak i oživljavanje kao nacije.

Sada ću dublje i detaljnije predstaviti elemente programa.

Kao što sam rekao, prvi veliki zadatak je reforma naše ekonomije. U parlamentu ćemo doneti najpsežniji i najmoderniji paket reformskih zakona kako bismo napravili osnovu da naša ekonomija funkcioniše kao u nekoj modernoj zemlji. Na samom početku, tokom prve nedelje maja, reformski paket zakona biće dat novom parlamentu na raspravu. Ovo će biti prva faza reformi posle koje će uslediti još reformi u narednim mesecima.

Zamolio sam novu predsednicu Skupštine, gospođu Maju Gojković, da do 15.

jula, za oko 65 dana i noći, taj prvi deo reformskog paketa zakona bude usvojen.

Poštovani poslanici, vaš je posao da zasedate dan i noć, vikendima i praznicima kako biste pokazali narodu Srbije da smo ozbiljni u vezi sa ovim reformama. Ješćete, spavati i umivati se u ovoj sali – ali do 15. jula narod Srbije i ceo svet će znati da smo spremni da preduzmemo sve da bismo ispunili ono što obećavamo.

Uopšte neće biti lako. Mnogi ljudi i organizacije će se protiviti. Neki od njih će protestovati ispred ove zgrade, zgrade vlade, i ko zna gde sve. Možda započnu štrajkove. Vaš posao će biti da ih u svakom trenutku poštujete, da ih saslušate i angažujete se u dijalogu sa njima, ali i da na kraju odlučite. U prethodnoj kampanji doživeo sam bezbroj neprijatnosti, mislio sam ni kriv ni dužan, jer znam da niko od nas, pa ni ja, ni na koji način nismo učestvovali u uništavanju srpskih preduzeća, u dovođenju radnika na ivicu provalije, ali, svejedno, ljudi su i u meni, kao predstavniku vlasti, videli krivca za sve pljačkaške privatizacije, za loše poslovanje njihovih firmi i ko zna šta još. Zato ćemo, ne sumnjajte u to, i bez krivice biti krivi.

Da bismo uspeali u našim reformama, moramo dobro da pogledamo kakva je Srbija danas, a onda da pričamo o Srbiji kakvu želimo za četiri godine. Probaću ukratko da istaknem glavne probleme i njihove uzroke, a potom ću definisati ciljeve koje želimo da ostvarimo do kraja mandata ove vlade.

Nezaposlenost, siromaštvo i fiskalni deficit Srbije su među najvećima u Evropi – država je u jako lošoj finansijskoj situaciji. Granica za penzionisanje je među najnižima u Evropi, uz nerealan odnos prosečne penzije prema prosečnoj plati. Zdravstvo je već više godina rangirano kao najgore u Evropi. Srbija je treća u svetu po broju školovanih mladih ljudi koji iz nje zauvek odlaze. Školovani kadar koji ostaje, u velikoj meri ima diplome sumnjivog kvaliteta zahvaljujući urušenom obrazovnom sistemu. Pravosuđe je neefikasno. Javna administracija je glomazna, skupa i izrazito neefikasna. Isto važi i za najveći broj državnih preduzeća od kojih je trećina u većitom restrukturiranju, a ni ostala nisu posebno konkurentna na tržištu, već uglavnom opstaju zahvaljujući novcu poreskih obveznika. U mnogim oblastima bitnim za ekonomski rast, zakonska regulativa je nedosledna, komplikovana i nelogična. Veliki infrastrukturni projekti se realizuju sporo, neki već decenijama, uz neprestana neplanska ulaganja, dok se paralelno neodgovorno ugovaraju novi projekti koji podjednako tapkaju u mestu. I u najtežim vremenima, bar smo u sportu bili uspešni. Danas više ulažemo u sportiste i klubove, ali i oni retko postižu dobre rezultate na međunarodnom nivou.

Ovako sažeto i bez udublivanja u fakte i razloge za sve navedeno, jasno je koliko je situacija ozbiljna.

Mi nemamo iluzije o tome šta se može uraditi za četiri godine. Ali smo potpuno sigurni šta mora da se uradi za četiri godine. Zato smo utvrdili skup jasnih, precizno definisanih ciljeva koji će predstavljati strateške prioritete u radu ministarstava. Na osnovu tih ciljeva meriće se i ocenjivati uspeh rada vlade i svakog od ministara.

Dakle, sve što sam i o čemu sam do sada govorio ticalo se našeg najvažnijeg zadatka, a to je unapređenje srpske ekonomije i životnog standarda naših građana. Strateški cilj bez kojeg taj cilj nije moguć jeste, pre svega, stabilizacija javnih finansija i reforma javnog sektora.

Ovo je nesumnjivo najteži deo paketa reformi koji predstavljamo. Hoću našim građanima da poručim ono što je apsolutno najvažnije. Sve što budemo radili, sve teške i bolne mere koje budemo preduzimali, izdržaćemo u naredne tri godine i već od kraja 2016. građani će imati i zdraviju ekonomiju i više plate i zaustavljanje rasta javnog duga i niži fiskalni deficit.

Merama fiskalne konsolidacije konsolidovani deficit budžeta će se do 2017. godine spustiti na granicu održivog (3% do 4% BDP), što će dovesti do zaustavljanja rasta javnog duga na nivou od oko 75% BDP i započeti njegovo postepeno opadanje. Jednom rečju, ova država bi u pogledu osnovnih parametara javnih finansija postala stabilna.

Smanjenje broja zaposlenih u javnom sektoru, posebno onih koji su tu zahvaljujući članstvu u političkim partijama, a ne svojoj stručnosti, i visine njihovih zarada na nivo koji može da izdrži privatni sektor iz čijih sredstava se te plate finansiraju. Posle nekoliko meseci, plate u javnom sektoru bi se uvećavale kako bi do kraja 2016. godine bile veće nego danas.

Potpuna profesionalizacija upravljanja javnim preduzećima i eliminisanje gubitaka u tim preduzećima.

Dovršetak privatizacije i rešavanje statusa državnih i društvenih preduzeća, kao i onih u restrukturiranju.

Kao što sam već rekao, veliki zadatak koji ova vlada ima, da bi izgradila modernu ekonomiju u Srbiji, jeste da razvije privatni sektor i prenese resurse i zaposlene iz javnog sektora u privatni sektor. Moj cilj je da mladi ljudi u ovoj zemlji požele da postanu preduzetnici, inženjeri tehnoloških nauka, inovatori i vlasnici firmi, a ne službenici ili sekretarice u javnom sektoru. Konceptualna promena je suštinski deo naše vizije ekonomije koja je prilagođena za 21. vek.

Tokom mnogo godina, vladama u Srbiji je bilo najlakše da zapošljavaju ljude u

javni sektor umesto da im pomognu da sami stvore nešto. Ti ljudi koji su zapošljavani nisu bili obični ljudi. Mnogi od njih su bili partijski ljudi, sa vezama, bliski vlasti. Bio je to zavet ćutanja – mi te zaposlimo, a ti i tvoja porodica i prijatelji glasate za nas. Nije to bilo samo sa jednom partijom, bio je to slučaj sa svim partijama.

Umesto da podstiče snalažljivost i kreativnost, sistem je motivisao ljude da ne rade ništa osim da traže veze. Ovakav sistem ubija pokretačku snagu ljudi i pretvara naše mlade ljude u cinike. Uči ih da se znanje, zalaganje i talenat ne nagrađuju – već samo veze. Dragi građani – ta era je završena!

Kao što možete da vidite, današnji javni sektor je znatno veći nego u mnogim drugim zemljama sa kojima želimo da se poredimo. Mi imamo gotovo 800.000 ljudi koji rade u javnom sektoru. Da, mnogi od njih rade pošten posao – poput nastavnika, medicinskih sestara, lekara, vojnika i policajaca... Ali još mnogo njih dobija novac, a ne radi ništa. Svaki dinar koji dobiju je dinar manje koji možemo da damo za obrazovanje, zdravstvo ili podršku za one koji su zaista siromašni u našem društvu.

Takođe, mnogim vladama u Srbiji bilo je lakše da opterete privatni sektor porezima i naplatama. Političarima u Srbiji je bilo lakše da opterećuju privatne firme nego da se suprotstave partijskim glavešinama.

U modernoj ekonomiji, privatni sektor treba da bude lokomotiva koja vuče napred čitavu zemlju. Ali u Srbiji smo podigli toliko prepreka na šinama, zaglavili štapove u točkove lokomotive i opteretili vagona sa toliko nepotrebnih ljudi da se voz, jednostavno, više ne pomera. Jednostavno nije normalno da prosečna plata u javnom sektoru bude veća od one u privatnom.

Zemlja poput Srbije ne može da priušti sebi da bude poslodavac za toliko ljudi i da ih toliko plaća. Mi isplaćujemo plate novcem koji nemamo. I zbog toga moramo da pozajmljujemo sve više i više novca samo da bismo isplaćivali te plate. Novac se ne dobija besplatno. Moramo da plaćamo kamatu – veoma visoku kamatu. Zbog toga nam dugovi neprestano rastu. I tako, naši krediti postaju skuplji.

Javni sektor, zapravo, krade od naroda kome bi trebalo da služi, nagrađujući poluuposlene birokrate i tzv. partijsku vojsku, umesto kreativne i vredne građane i građane sa inicijativom koji streme boljitku. Sve je ovo na račun naših budućih generacija. To se ne može i neće nastaviti. Vlada je postavila cilj da ovo promeni. Do 2018. godine cilj nam je da privatni sektor u Srbiji bude veći od javnog sektora.

Postoje dva načina da se ovo ostvari. Prvo, učinimo lakšim i vrednijim posao

u privatnom sektoru. Nećemo podizati poreze ili dodatno opterećivati privatni sektor. Očistićemo banke od nenaplativih kredita kako bi mogle da počnu ponovo da pozajmljuju malim i srednjim preduzećima. Takođe, stvorićemo mehanizme da subvencionišemo ove kredite kako bismo ojačali likvidnost tržišta.

Poštovani poslanici, još jedan veliki zadatak koji ova vlada ima, kako bi razvila modernu ekonomiju, jeste da smanji rashodnu stranu budžeta i poveća prihode. Moramo da izbalansiramo svoj budžet.

Balansiranje budžeta i fiskalna konsolidacija po sebi nisu cilj. Ali neophodno je biti integrisan u globalno tržište i izbeći finansijsku krizu poput one u Grčkoj, na Kipru, pa čak i moćnih ekonomija poput američke. Moramo da pokažemo investitorima da možemo da rukovodimo svojom ekonomijom i ponašamo se odgovorno. Današnja investitorska tržišta su izgrađena na poverenju. Ukoliko tržišta i investitori neće da nam veruju, nećemo imati sredstava da transformišemo našu ekonomiju i stvorimo više radnih mesta.

Smanjenje rashodne strane u nacionalnom budžetu, pre svega, znači brigu o našim državnim preduzećima koja krvare. Svake godine te kompanije gube 800 miliona evra, koje svi mi moramo da platimo. Neka od tih preduzeća ne proizvode ništa vredno prodaje. Neka od njih imaju održivi poslovni model, ali se njima loše rukovodi. Neka od njih su korišćena da se pojedini moćnici obogate kroz odlivanje sredstava. Primeri, Železara, Ikarbus, FAP.

Tokom 20 godina, niko se nije usudio da pipne ta preduzeća. Svi su gurali stvari pod tepih, lagali ljude, a neretko i oni sebe čekajući da država o trošku svih građana njima isplaćuje nešto što realno nisu zaradili. Svaka vlada je prebacivala loptu na sledeću. Ali ova vlada biće drugačija. Dobili smo snažno ovlašćenje za promenu, snažno ovlašćenje da popravimo ekonomiju. Zato smo odredili datum – 1. januar 2015, do kada će sva ova preduzeća konačno biti restrukturirana.

Restrukturiranje državnih preduzeća podrazumeva ili prodaju strateškom investitoru, ili njihovu transformaciju, ili njihovo zatvaranje. Daćemo sve od sebe kako bismo ostvarili prve dve opcije, ali, ukoliko ništa ne uspe, neće biti izbora nego da se ide na treću opciju. Deo reformskog paketa, koji sam malopre predstavio, namenjen je da pomogne investitorima da kupe državna preduzeća. Mnogo moderniji Zakon o radu, Zakon o stečaju i Zakon o investicijama pomoći će da se ubede investitori da mogu da zarade u Srbiji i unaprede i naprave uspešnim preduzeća koja kupuju. Kao što vidite, mi, koji nismo ni luk jeli ni luk mirisali, ni krivi ni dužni, moraćemo da kusamo najkiseliju moguću čorbu koju su nam skuvali oni koji su Srbijom tako i toliko neodgovorno upravljali.

Da bismo velike ciljeve i zadatke u svim sferama društvenog života, od ekonomije, borbe protiv kriminala i korupcije, razvoja našeg energetskog sektora i rudarstva, napretka velikih i značajnih infrastrukturnih projekata, snažnije poljoprivrede, boljeg i uspješnijeg zdravstva i obrazovanja uopšte mogli da ostvarimo, moramo da stvorimo sistem koji čine tri stuba reformi.

KAKO ĆEMO OVE CILJEVE OSTVARITI: TRI STUBA REFORMI

Brojnost i razmere problema sa kojima se Srbija suočava predstavljaju posledicu nečinjenja ili lošeg činjenja tokom dužeg niza godina. Zato je za relativno brz uspeh u savladavanju tih problema neophodno simultano, sinhronizovano i odlučno delovanje države, u više pravaca. Stoga će se program za ekonomski oporavak Srbije zasnivati na tri tačke:

Snažna i kredibilna stabilizacija javnih finansija, koja će dovesti do toga da se rast javnog duga zaustavi do 2017. godine;

Reforma javnog sektora, koja će dovesti do unapređenja njegove efikasnosti i kvaliteta javnih dobara i usluga koje on proizvodi (efikasnija administracija, dostupnije i efikasnije zdravstvo, dostupnije i kvalitetnije obrazovanje, efikasnijih sudski sistem);

Reforma privrednog ambijenta, koja će dovesti do snažnog i brzog obaranja rizika i troškova poslovanja u Srbiji.

Ove tri tačke predstavljaju tri noseća stuba ekonomskih i društvenih reformi koje nam predstoje. Neuspeh u bilo kojem od ovih segmenata lako može da uruši rezultate ostvarene na drugim poljima.

Da bi se ostvario uspeh u sva tri segmenta, neophodno je pratiti precizan program sprovođenja reformi, i to kroz tri faze:

- do polovine tekuće godine,
- do kraja tekuće godine i
- u periodu od 2015. do 2017. godine.

Cilj reformi koje će se sprovesti u prvih 100 dana rada vlade biće snažna fiskalna konsolidacija u cilju obezbeđenja preduslova za održivost javnih finansija i sveobuhvatna reforma poslovnog okruženja u cilju stvaranja okolnosti za priliv investicija, zapošljavanje i privredni rast.

Reforme koje će se sprovoditi do kraja godine imaće za cilj rešavanje problema opšte finansijske nediscipline (sive ekonomije, nelikvidnosti i dr.) i stvaranje okvira za uspostavljanje pravičnosti u sistemu zarada i zapošljavanja u javnom sektoru, što su bitni preduslovi za srednjoročnu održivost javnih finansija i privredni rast.

Reforme koje će se sprovoditi u periodu 2015. do 2017. godine imaće pre svega za cilj stvaranje uslova za unapređenje kvaliteta usluga javnog sektora (obrazovanja, zdravstva, državne uprave i dr.), što predstavlja bitan faktor budućeg privrednog rasta.

PRVIH 100 DANA VLADE:

U prvih 100 dana rada vlade planiramo da uradimo sledeće:

Fiskalna konsolidacija

Da bi program fiskalne konsolidacije dao efekte, neophodno je sa njegovom primenom početi što pre. Shodno tome, do kraja juna biće usvojen rebalans budžeta, na osnovu definisanog programa fiskalne konsolidacije, a koji će obezbediti da konsolidovani fiskalni deficit u 2014. godini bude znatno manji od trenutnih procena. Bez fiskalne konsolidacije, deficit bi ove godine bio čak 8%, što nikako ne smemo da dozvolimo. Sa takvim deficitom bili bismo najgori u Evropi. Doduše, to je pošteno prikazan deficit bez skrivanja ispod linije, kako smo to neretko činili u prošlosti. Uzimajući to u obzir, ukupne uštede za mandata ove vlade moraće da iznose oko 1,5 milijardi evra na godišnjem nivou, od čega bi nemali deo morao da bude ostvaren već u prvih šest do 12 meseci. Najveći deo propisa koji će obezbediti potrebnu konsolidaciju biće usvojen već u letnjem paketu zakona i tako ugrađen u rebalans budžeta.

Program fiskalne konsolidacije će se, u većoj meri, zasnivati na smanjenju potrošnje (jer je uzrok visokog fiskalnog deficita u Srbiji to što je država previše velikodušna prema svima, a ne samo prema najboljima, a ne što su nam poreske stope niske), a u određenoj meri na povećanje javnih prihoda (i to uglavnom kroz borbu protiv sive ekonomije i proširenje kategorija akciznih proizvoda).

U prvoj fazi konsolidacije izvršiće se:

- Smanjenje plata u javnom sektoru za 10%, a plate će nastaviti da rastu po trenutnim fiskalnim pravilima od 2015. godine. Paralelno sa ovom merom će biti ukinut i solidarni porez, koji je bio neophodna mera u kratkom roku. Na kraju 2016. godine u zdravoj srpskoj ekonomiji, plate u javnom sektoru dostići će viši nivo nego što je to danas.
- Značajno smanjenje diskrecionih rashoda na dnevnice za službena putovanja i drastično smanjenje troškova reprezentacije i putovanja.
- Značajno smanjenje materijalnih troškova povezanih sa korišćenjem službenih vozila. Minimalan broj ljudi ispod nivoa ministra imaće pravo na službeno vozilo.

- Smanjenje donacija države za sportske klubove i podsticaj za sprovođenje privatizacije u tom segmentu.
- Odlučna borba protiv sive ekonomije.
- Bolji poreski obuhvat pojedinih grupa i delatnosti.
- Druge manje promene poreskog sistema u oblasti akciza i drugih indirektnih poreza.
- Usvajanje parametarske reforme penzijskog sistema.

Cilj vlade je da budžetski deficit Srbije bude na nivou od oko 3–4% BDP do kraja 2017. godine, i ona će učiniti sve da ostvari održivost javnih finansija. Ukoliko efekti pomenutih mera ne budu dovoljni, razmotriće se primena i dodatnih mera.

Tu smo došli do ključne tačke. Svi ekonomski eksperti, kompletna stručna javnost posebno insistira na smanjenju penzija, jer to bi bio najbolji način za smanjenje našeg fiskalnog deficita, ali u teškim razgovorima sa MMF-om, sa Lazarom Krstićem, sa Kori Udovički, a svi su oni bili za smanjenje penzija odmah, jasno sam rekao da nećemo smanjivati penzije, sve dok ne uradimo sve i ne pokušamo sve da deficit smanjimo drugim sredstvima i metodima. Kada bismo to danas uradili – penzije bismo morali da smanjimo 25–30%, koliko su ekonomski neosnovano povećane od 2007. do 2009. godine. Ovo pitanje do oktobra nećemo ni razmatrati, jer ćemo svim silama i snagama pokušati da ostvarimo takav napredak koji bi nam garantovao nepromenljivost penzija.

U cilju jačanja poverenja međunarodne zajednice i kreditora u kredibilnost namera vlade da obezbedi dugoročnu održivost javnih finansija, u prvih 100 dana vlade biće intenzivirane aktivnosti na zaključenju aranžmana sa MMF-om i verujem da će taj aranžman biti zaključen.

Neizbežno ćete čuti mnogo opcija ovakvom planu fiskalne konsolidacije i nemojte da mislite da ih nisam tražio danonoćno poslednjih šest meseci. Nijedan od onih koje sam ja do sada imao prilike da saslušam – nije realan i ne predstavlja održivo rešenje

Pre nego što pređem na druge ciljeve, biću slobodan da navedem nekoliko komentara o nekoliko alternativnih pristupa koji imaju svoje zagovornike:

Monetarna ekspanzija (štampanje para):

Alternativa normalnom finansiranju deficita kroz zaduživanje na domaćem i inostranom finansijskom tržištu i kroz bilateralne i multilateralne kreditne aranžmane jeste reaktivacija sistema monetizacije budžetskog deficita, najkraće

rečeno „štampanje para“. Ovo bi prividno olakšalo finansiranje deficita, ali bi se negativan efekat brzo, u roku od nekoliko meseci, video najpre kroz ubrzano trošenje deviznih rezervi na odbranu deviznog kursa (jer bi višak dinara nastao štampanjem vršio pritisak na kurs), a kada bi devizne rezerve dostigle opasno nizak nivo, dinar bi počeo brzo da slabi što bi se prenelo na visoku inflaciju. Visoka inflacija bi zahtevala prilagođavanje nivoa plata i penzija kako bi se one zadržale na istom realnom nivou, što bi dodatno povećalo deficit. Potrebno bi bilo dodatno štampanje i tako ukруг, po poznatom scenariju iz 1993. godine. Sem finansiranja deficita, pojedini ekonomisti zalažu se i za finansiranje prioriternih investicionih projekata iz primarne emisije. Koliko je ovo opasno, govori sama činjenica da nismo pokazali domaćinsko ponašanje u državnim bankama ni u Fondu za razvoj. Mi jednostavno nismo pokazali da smo sposobni da samostalno upravljamo kreditnim institucijama na valjan način.

Otpis/reprogramiranje dugova:

Otpis ili generalno reprogramiranje dugova jeste moguć scenario, ali je rezervisan za zemlje koje su proglasile bankrot. Dakle, ovo je legitimna opcija ako želimo da idemo putem npr. Argentine, koja je proglasila bankrot, pa je nakon toga sa poveriocima postigla dogovor o otpisu dela dugova. Ovo nas svakako ne bi spasilo mera fiskalne konsolidacije, već bi one vrlo verovatno bile i oštrije u ovom slučaju. Osim toga, došlo bi do potpunog gubitka suvereniteta i samostalnosti u vođenju ekonomske politike i politike javnih finansija, a Srbija bi ušla u desetogodišnji period, najpre recesije, a onda stagnacije.

Borba protiv sive ekonomije:

Borba protiv sive ekonomije će definitivno biti jedan od prioriteta nove vlade i Ministarstva finansija, ali su često predimenzionirani efekti koji se mogu očekivati od borbe protiv sive ekonomije. Konsolidacija koja je državi potrebna u naredne 3–4 godine jeste oko 150 milijardi dinara. Efekti borbe protiv sive ekonomije, u optimističnom scenariju, koji bi podrazumevao da sivu ekonomiju spustimo na nivo proseka zemalja novih članica EU, iznosili bi dvadesetak milijardi dinara godišnje.

Agresivn(ij)a privatizacija:

Agresivna privatizacija državne imovine (zemljišta, strateških preduzeća i dr.) definitivno bi pomogla da se problemi finansiranja države reše u kraćem roku. To bi zahtevalo npr. prodaju 100% EPS-a, u trenutku kada je efikasnost i potencijalna cena EPS-a daleko ispod njene realne vrednosti. Ovakvo rešenje bi eventualno značilo samo privremeno „krpljenje“ državnih finansija i omogućilo bi da se budžetski deficit finansira jedva nekoliko godina. Ono što je najbitnije, ovo ne bi dovelo do strukturnog smanjenja deficita. Rashodi za plate i penzije bi i dalje ostali visoki u odnosu na prihode i posle dve godine država bi se suočila sa istom krizom u kojoj je sada. Ovu strategiju su primenjivale srpske vlade sve

do 2008. kada više gotovo da nije ostalo ništa vredno da se proda. Strukturni problemi i disbalans u budžetu su gurani pod tepih, a problem deficita se rešavao privatizacionim prihodima, i to je ono što ni po koju cenu nećemo raditi.

Pored fiskalne konsolidacije u prvih sto dana će se raditi i na drugim jednako bitnim elementima ekonomske politike:

Konsolidacija finansijskog sektora, pod kontrolom države

Druga bitna mera u kratkom roku odnosiće se na uspostavljanje pune kontrole nad rizicima koji se realizuju u bankama u državnom vlasništvu, a koji imaju značajne efekte na budžet. Tako će se u prvih 100 dana vlade započeti sa rešavanjem pitanja održivog funkcionisanja banaka u većinskom državnom vlasništvu, kroz odgovarajuće finansijske operacije, privatizaciju, konsolidaciju i punu profesionalizaciju menadžmenta. Ovaj proces će se završiti u toku 2014. godine. Krenuće se u privatizaciju „Dunav osiguranja“ do sredine ove godine, jer finansijski izveštaji ukazuju na sve lošije poslovne performanse ovog preduzeća, što je još jedna potvrda da je država loš preduzetnik, i da kao takav ne treba da se javlja u sektorima gde privatna inicijativa može efikasno da posluje.

Definisanje načina i stvaranje odgovarajućeg zakonskog okvira za rešenje pitanja preduzeća u restrukturiranju;

Trenutno ima 157 preduzeća u restrukturiranju i njihovo stanje je, u najvećem broju slučajeva, ekonomski neodrživo. Ovim preduzećima treba dodati i Železaru u Smederevu i „Simpo“, jer njihovo poslovanje u trenutnim okolnostima ne može da se nastavi u dužem periodu. Direktna i indirektna trošak za državu iznosi više od 750 miliona dolara godišnje. Prioritet države mora da bude da se u ovom procesu zaštite radnici i da se za jedan deo preduzeća nađe strateški investitor. Ceo fokus države treba da se usredsredi na ona preduzeća koja mogu da zapošljavaju veliki broj radnika i koja imaju izgleda da profitabilno posluju. Za njih treba angažovati konsultante i investicione bankare, jer državne institucije to ne mogu da urade. Da su do sada mogle da nađu partnera, ne bi se 15 godina čekalo na njihovu privatizaciju. Najveći deo ovih pripremnih radnji realizovaće se već u maju, sa ciljem da proces restrukturiranja bude većim delom završen do kraja godine. Ne možemo da obećamo da ćemo pronaći rešenje, kao što su to radile prethodne vlade, ali možemo da garantujemo da ćemo napraviti tim vrhunskih, nezavisnih profesionalaca koji će napraviti realističnu strategiju, kako da se Železara organizuje da počne da ostvaruje profit. Ali nisu sve kompanije u restrukturiranju beznadežne. Za FAP smo našli rešenje i do kraja ove godine, moderni novi kamioni će ponovo biti proizvedeni u

Priboju. Ali ne proizvedeni od strane države, biće proizvedeni od strane privatne kompanije.

Rešenje FAP-a bilo je rezultat koncentrisanog angažovanja radne grupe koja nije bila politička, već radne grupe koja je formirana od nestranačkih stručnjaka. Nezavisni eksperti iz automobilske industrije radili su zajedno sa vladinim organizacijama, transparentno i bez prikrivanja informacija i sa zajedničkim ciljem. Takođe, radnici, a delimično i rukovodstvo, bili su konstruktivno uključeni u pronalaženje realnog rešenja s pogledom u budućnosti.

Ovom metodom ćemo takođe pokušati da pronađemo rešenja za tržišno orijentisanje i drugih kompanija u restrukturiranju. Stručnjaci i kompanije će biti integrisani u ovom postupku – bez učešća političara i stranaka. Fokus na osnovnu delatnost mora biti prvi korak. Takođe, radnici moraju da odluče i da za svoje ideje i svoju jasnu volju iskažu reforme. Ali za preduzeća bez proizvoda i tržišta, kao i za menadžment bez ideja, ne postoji nada.

Ikarbus sa svojim novim strateškim partnerom Mercedes-Benzom ima konačno proizvod koji ovo preduzeće dovodi u mogućnosti da izvozi i više ne zavisi od lokalnog tržišta. Ali, u isto vreme, njihovo rukovodstvo mora da radi više i profesionalno, kao i da uzme aktivno učešće na slobodnom tržištu u inostranstvu, a ne samo da čeka pomoć i nove poslove od države.

Usvajanje strategije restrukturiranja i privatizacija preostalih državnih preduzeća i otpočinjanje sa njenom realizacijom
Država je još uvek vlasnik nekih vrednih preduzeća, ali se do sada pokazalo da je jako loše upravljala njima i da su ta preduzeća ili pravila velike gubitke koje je država morala da pokriva (direktno ili kroz garancije) ili je dobijala mnogo manji profit nego što bi dobijala da su ona efikasnije poslovala. Skoro sva državna preduzeća zahtevaju velika ulaganja u narednom periodu da bi bila konkurentna, za šta država niti ima para, niti ima kapacitete da transformacije sprovede u delo. Osim toga, u skoro svim tim preduzećima postoji veliki višak radnika koji je rezultat nekontrolisanog partijskog zapošljavanja. Jedino rešenje da ova preduzeća dugoročno opstanu jeste da budu privatizovana i da novi vlasnik uloži ozbiljan kapital i donese svoj „know-how“.

U nastavku ću izložiti plan delovanja u pogledu nekoliko najvećih državnih preduzeća.

Telekom Srbije će ući u proces privatizacije, jer će njegova vrednost vremenom samo padati. Tendencija u evropskim telekomunikacijama je ubrzano regionalno ukрупnjavanje kako bi se održao korak sa rastućim troškovima tehnologije i realno opadajućim prihodima. Telekom Srbije nije

izuzetak, te se njegovo učešće na tržištu mobilne telefonije smanjuje svake godine, dok na tržištu fiksne telefonije više ne može da zadrži monopolski položaj. Uskoro će se krenuti i sa izdavanjem licenci za 4G mrežu, a ni Telekom ni država nemaju dovoljno sredstava da ozbiljno krenu u razvoj nove mreže, pa je očekivano dodatno pogoršavanje Telekomove konkurentske pozicije. Sa pripremom procesa privatizacije bi se započelo u prvih 100 dana rada vlade. U tom slučaju bi bilo realno da privatizacija bude okončana tokom naredne godine, ukoliko tržišni uslovi to budu dozvolili. Zahvaljujući poboljšanoj međunarodnoj poziciji Srbije, uveren sam da ćemo moći da ostvarimo znatno veću cenu za Telekom od one koju bivša vlada nije mogla da dobije 2011. godine.

EPS je najvrednija kompanija koja je u državnom vlasništvu, ali država dobija veoma malo prihoda od nje. Prošlogodišnji profit kompanije bio je blizu 20 milijardi dinara, ali je likvidnost kompanije loša. Po planu poslovanja, generisani novčani tok i za ovu godinu biće negativan. Ipak, smatramo da za Srbiju strateški nije dobro rešenje da prodajemo većinski paket akcija EPS-a. Najbolja opcija za EPS bio bi ulazak manjinskog partnera do kraja sledeće godine (jedna od vodećih svetskih firmi u energetske industriji). Taj partner bi birao većinu menadžmenta EPS-a i povećao efikasnost poslovanja. Država bi dobila i više profita iz poslovanja EPS-a i povećala bi se vrednost kompanije za slučaj da se kasnije odluči za privatizaciju ili listiranje na berzi. Ovaj proces (ulaska manjinskog akcionara) realno je moguće okončati u toku 2015. ili 2016. godine.

Srbijagas pojedinačno pravi najveće gubitke za državu. Osim garancije za likvidnost koja je data budžetom za ovu godinu i koja je dovoljna da pokrije prošlu grejnu sezonu, nove garancije za nastupajuće grejne sezone neće biti obezbeđene. Srbijagas treba pod hitno restrukturirati – i organizaciono i finansijski (idealno do polovine ove godine) i potencijalno privatizovati neke delove kompanije (npr. distribuciju gasa). Paralelno sa restrukturiranjem kompanije i rešavanjem problema firmi u restrukturiranju, Srbijagas bi trebalo da postane profitabilna kompanija.

Železnice Srbije treba restrukturirati do kraja ove godine i razdvojiti u tri celine: putnički prevoz, prevoz robe (kargo) i infrastrukturu. Prevoz robe je profitabilna delatnost za koju bi bili zainteresovani investitori i nju treba privatizovati. Putnički saobraćaj i infrastruktura bili bi u državnom vlasništvu, ali sa jasnim pravilima šta država subvencionise.

RTB Bor je najvrednija kompanija u istočnoj Srbiji, ali je zbog velikih dugova i lošeg menadžmenta dovedena u tešku situaciju. Kompanija bi uz finansijsko restrukturiranje imala veliki broj zainteresovanih investitora i mogla bi da se

postigne visoka cena, a dugoročno čak i veći broj zaposlenih. Za privatizaciju RTB Bora neophodno je da se promeni i regulatorni okvir, a pokušaćemo u periodu pred nama da podignemo rudnu rentu da bi i država i lokalna samouprava imale koristi od rude iskopane na njihovoj teritoriji. Država Srbija nije blagoslovena što ima RTB Bor, nego zato što ima izdašne potencijale za eksploataciju rude bakra koju RTB Bor ne koristi na najbolji način. Sa realnim iznosom rudne rente, postaje manje relevantno ko je sam operater RTB-a – država ili neka druga kompanija. Značaj RTB Bor potencijalno će rasti usled skore pojave interesovanja za istraživanje i eksploataciju rude u okolini Bora.

Državna lutrija je i pored skoro monopolske pozicije u organizovanju igara na sreću uspela da ostvari gubitak, što je jedinstven slučaj na svetu. S druge strane, postoje zainteresovani partneri koji žele da kupe licencu za organizovanje igara na sreću, te bi država ozbiljno trebalo da razmotri promenu regulative i dovođenje stranih partnera u ovoj oblasti.

Aerodrom Beograd, a potencijalno i drugi saobraćajni infrastrukturni projekti tražiće partnere koji bi ih aktivno i profesionalno vodili. U ovom smislu u 2014. i 2015. godini krenuće se sa traženjem dugoročnih koncesionih partnera.

Ono što takođe ovde hoću da naglasim jeste da će se sve privatizacije obaviti javno i uz potpunu kontrolu javnosti. Neki međudržavni ugovori jesu bili i biće potrebni, jer naši odnosi sa pojedinim partnerima prevazilaze i prevazilaziće pojedinačne projekte, ali će i oni biti učinjeni dostupnima javnosti.

Ono što će predstavljati potpunu novinu u radu vlade jeste činjenica ćemo apsolutno izbaciti partije iz upravljačkih struktura javnih preduzeća, uvesti profesionalni menadžment, povećati profit i smanjiti gubitke u svakom od njih.

Promena zakonskog okvira koji definiše uslove poslovanja u Srbiji

Do kraja jula biće usvojen reformski paket zakona iz oblasti ekonomije, javnih finansija i socijalne zaštite, koji će stvoriti pretpostavke za značajno unapređenje konkurentnosti srpske privrede, te za privlačenje investicija i zapošljavanje. Reč je o sledećim zakonima:

Zakon o radu. Cilj je da se poboljšaju uslovi poslovanja i stvore mogućnosti za otvaranje novih radnih mesta i prebacivanje zaposlenih iz „crne“ ekonomije u formalnu, smanjenjem troškova i rizika koji prate formalno zapošljavanje, i davanje podsticaja zaposlenima i poslodavcima da rade i zapošljavaju na legalan način. O ovom zakonu se već raspravlja i pregovara sa sindikatima, ali sada je vreme da se on konsoliduje i konačno donese. Promenićemo obračun otpremnina, pojednostavićemo prekid radnog odnosa i navesti uslove pod

kojima je moguće dati otkaz, navešćemo zakonske posledice nezakonitog raspuštanja, redefinisati načine za određivanje plata. Ukratko, učinićemo ga modernim zakonom, baš kao u uspešnim zemljama, kakva i sama težimo da postanemo.

Zakon o planiranju i izgradnji. Uvođenje elektronskog registra i sistema izdavanja dozvola, smanjenje broja institucija koje su uključene u proces izdavanja, skraćivanje rokova u kome institucije moraju da se izjasne i otklanjanje ostalih uskih grla i uvođenje kancelarije za brze odgovore, što će saseći birokratiju i korupciju koji karakterišu građevinski sektor. Cilj nam je da skratimo vreme i izdavanje građevinskih dozvola sa sadašnjih 170 dana na 60 dana, što bi bilo ispod proseka za evropske zemlje. Ovo će omogućiti građevinskom sektoru da konačno doprinese srpskoj ekonomiji i izvede nas iz recesije. To će, takođe, poboljšati poziciju Srbije na globalnom indeksu konkurentnosti.

Zakon o privatizaciji. Oročavanje završetka privatizacije, smanjenje diskrecionih odluka, preciziranje uloge državnih organa u procesu privatizacije, što bi proces učinila transparentnim i okončalo korupcionašku praksu u privatizacijama, istovremeno transformišući neuspele privatizacije državnih preduzeća u profitabilna. Zakon bi podstakao ekonomski rast, jer će nam omogućiti da pronađemo pravog investitora za zdrava preduzeća, ali će i osloboditi nacionalni budžet od finansiranja preduzeća koja gube novac, a realno ništa ne proizvode.

Zakon o stečaju. Skraćivanje procesa, ovlašćenje jednog organa da predstavlja sve državne poverioce, stimulisanje izrade UPPR-a umesto likvidacije, što će ojačati opštu fiskalnu disciplinu i pravnu sigurnost u zemlji. To će pomoći da se unapredi investiciono okruženje i solventnost celokupne ekonomije.

Zakon o penzijskom i invalidskom osiguranju. Povećanje starosne granice za žene sa 60 na 63/65 godina, uvođenje aktuarskih penala za prevremeno penzionisanje, pooštavanje kriterijuma za dobijanje beneficiranog radnog staža, što će obezbediti održivost našeg penzionog sistema i javnih finansija. Povećaćemo propisanu starosnu granicu za penzionisanje žene – do 63 godine, ali postepeno do 2020/2022. godine. Donošenje ovog zakona bi usporilo priliv novih penzionera i pomoglo da izbalansiramo budžet. To će, takođe, smanjiti broj neformalnih zaposlenih, zbog prakse da se rano penzionišu, kako bi nastavili da rade i bivaju plaćeni na crno.

Zakon o stranim ulaganjima. Preciziranje državnih podsticaja i uslova pod kojima se dodeljuju stranim investitorima u skladu sa pravilima EU, što bi eliminisalo potrebu za diskrecionim odlučivanjem na način koji je do sada bio

slučaj, koji će napraviti plan nacionalnih prioriteta u Srbiji. Zakon i podzakonska akta će precizno definisati kriterijume za subvencije za ulaganja, tako da subvencije budu odobrene samo onim investitorima čije poslovno delanje ima pozitivnog uticaja na ekonomiju i društvo. Ovo bi takođe zaustavilo bacanje novca na neodgovorne projekte, koji su samo kanal za nezakonito uzimanje sredstava iz nacionalnog budžeta.

Zakon o javnim preduzećima. Definisane upravljanja i kontrole u javnim preduzećima, način izbora, smenjivanja i odgovornosti menadžera, te definisanje strategija JP i visine subvencija opredeljenih za ostvarivanje isključivo socijalnih aspekata ovih strategija. Javnim preduzećima će se od sada rukovoditi profesionalno, iz jednog centra – Ministarstva privrede.

Zakon o poreskom postupku i poreskoj administraciji. Stvaranje pretpostavki za transformaciju Poreske uprave i efikasnu borbu protiv sive ekonomije kako bi se unapredila efikasnost naplate poreza. Novi zakon će uvećati prihode od poreza, smanjiti regulatorne troškove usklađivanja sa poreskim propisima i smanjiti pravnu nesigurnost. Ove promene će imati pozitivan uticaj na konkurentnost Srbije (i njen plasman na globalnom indeksu konkurentnosti).

Zakon o privremenom usklađivanju osnovica za obračun i isplatu plata odnosno zarada kod korisnika javnih sredstava, tj. platnim razredima

Zakon o registru korisnika javnih sredstava i njihovih zaposlenih i angažovanih lica kojim će se urediti pitanje prikupljanja podataka koji će omogućiti uvid u to koliko institucija u javnom sektoru postoji, koliko zaposlenih u njima, kolike zarade oni ostvaruju i dr.

Zakon o državnim službenicima (usklađivanje sa Zakonom o radu).

Zakon o osiguranju (usklađivanje pravila u uvođenje reda na tržište osiguranja).

Zakon o hipoteci i dr.

Čim prvi paket reformi bude odobren u parlamentu, vlada će, sa mnom na čelu, preduzeti aktivne i znatne mere da predstavi ove reforme investitorima širom sveta. Planiraćemo i organizovati opsežne „turneje“, kako bismo Srbiju predstavili kao najprivlačniju destinaciju za investicije u regionu. Reforme će nam dati dosta materijala da pokažemo tržištima i investitorima da bi trebalo da dođu i ulože u našu zemlju. Verujem da ćemo velike efekte ovih reformi osetiti već 2016. godine.

Antirecesione mere ekonomske politike

Sprovođenje mera fiskalne konsolidacije, te dovršetak restrukturiranja i privatizacije državnih preduzeća mogu negativno uticati na kretanje privredne aktivnosti i zaposlenosti u kratkom roku. Zbog toga će paralelno sa ovim merama biti usvojene mere ekonomske politike koje deluju antirecesiono – da ublaže negativne efekte bolnih reformi i potpomognu brži povratak na dinamičan privredni rast, i rast zasnovan na onim sektorima koji se smatraju potencijalnim nosiocima dugoročnog privrednog rasta Srbije (IT, autoindustrija, prehrambena industrija, energetika i dr.).

Ove mere će uključiti:

- Subvencionisanje dinarskih kredita za likvidnost privrede kako bi se povećala dostupnost izvora finansiranja privrednim subjektima, i to mahom eksportno orijentisanim malim i srednjim preduzećima. Kreditna aktivnost u Srbiji beleži pad. Plasmani banaka privredi smanjeni su za 9,3 odsto, odnosno u privredu je plasirano oko milijardu evra manje. Prethodnih godina kroz program subvencionisanih kredita za likvidnost godišnje je privredi plasirano oko milijardu evra kredita godišnje. Na taj način, država preuzima na sebe deo troška koji generiše loš privredni ambijent. Pre toga ćemo bankama isplatiti novac koji im dugujemo za prethodne tranše ovakve mere u poslednjih 4–5 godina.
- Dinarizacija finansijskog sistema Republike Srbije. Stepem dinarizacije finansijskog sistema Republike Srbije, meren učešćem dinarskih plasmana u ukupnim plasmanima koji su odobreni privredi i stanovništvu na kraju 2013. godine, iznosio je 26,8%, odnosno ukoliko merimo stepen dinarizacije učešćem dinarskih depozita u ukupnim depozitima privrede i stanovništva, za isti period iznosi 23,3%. Nizak nivo dinarizacije ima negativan uticaj na uspostavljanje adekvatnog makroekonomskog okruženja, stabilnost finansijskog sistema Republike Srbije i efikasnost monetarne politike.

Intenzivnija upotreba domaće valute u nacionalnoj ekonomiji predstavlja osnov za efikasniju monetarnu politiku, što za rezultat ima manje rizike po finansijsku stabilnost zemlje usled smanjene izloženosti ekonomije promenama deviznog kursa.

Fiskalnom konsolidacijom i povećanjem dinarizacije stvaraju se uslovi za niže i stabilnije referentne stope Narodne banke Srbije i pad svih drugih kamatnih stopa na dinarske kredite u našem sistemu, a u cilju olakšanja kreditiranja privrede i stanovništva, smanjenja izloženosti nacionalne ekonomije riziku

promene deviznog kursa i podsticanja privrednog rasta i zapošljavanja.

Značajnija zastupljenost domaće valute u finansijskom sistemu Republike Srbije i adekvatna usklađenost valutne strukture prihoda i rashoda nebankarskog sektora, unapredile bi stepen finansijske stabilnosti zemlje, umanjila rizike od promene deviznog kursa u najranjivijim sektorima privrede i unapredile efikasnost monetarne politike.

U cilju unapređenja procesa dinarizacije Vlada Republike Srbije i Narodna banka Srbije kreirale su Memorandum o strategiji dinarizacije finansijskog sistema Republike Srbije. Memorandumom su definisani ciljevi, mere i aktivnosti koji će se preduzimati radi jačanja poverenja u domaću valutu i njenu upotrebu u monetarnom sistemu.

Vlada Republike Srbije, zajedno sa Narodnom bankom Srbije, u okviru podrške dinarizaciji finansijskog sistema nastaviće aktivnosti usmerene ka uspostavljanju makroekonomskog okruženja koje karakterišu niska i stabilna inflacija, stabilan finansijski sistem i održiv privredni rast.

Takođe, Vlada Republike Srbije će u saradnji sa ostalim tržišnim učesnicima, pre svega bankarskim sektorom, a uz podršku međunarodnih finansijskih institucija, preduzeti mere usmerene ka aktivnom promovisanju dinarskih instrumenata i tržišta, što će rezultirati unapređenjem uslova dinarskog kreditiranja privrede i stanovništva, značajnijoj upotrebi dinarskih izvora, kao i povećanju kreditne i ekonomske aktivnosti. Navedene mere i aktivnosti obezbediće podršku povećanju dinarizacije finansijskog sistema sa pozitivnim efektima na efikasnost monetarne politike i ekonomskog sistema.

- Vremenski ograničene poreske olakšice prilikom zapošljavanja novih radnika odnosno prebacivanja radnika iz sive zone u legalne tokove (država bi snosila deo troška poreza i doprinosa za radnike u novoosnovanim preduzećima – na deset novozaposlenih radnika poslodavac bi plaćao poreze i doprinose za prva tri, dok bi država nadoknadila ovaj trošak za narednih sedam radnika). Ovim merama bi posebno bila posvećena pažnja najugroženijim grupama stanovništva – mladim ljudima na samom početku karijere i ljudima koji si na samom kraju karijere.
- Pokretanje velikih projekata jeftine stanogradnje (država obezbeđuje zemljište i infrastrukturu, što omogućava da cena stanova bude takva da oni budu pristupačni prosečnoj porodici, čime će biti generisana masovna tražnja za tim stanovima, a istovremeno će se pokrenuti jedan od sektora koji je najviše pogođen krizom – građevinarstvo – ali ne po modelu „Stepa Stepanović“, gde je cena stanova bila suštinski tržišna).

- Usvajanje novog mehanizma za dodelu subvencija za investicije i zapošljavanje, koje će biti vremenske ograničene, i postavljene tako da podstaknu priliv investicija u nerazvijena područja, te područja koja će biti posebno pogođena dovršetkom restrukturiranja državnih i društvenih preduzeća. Za ovo će, pored mera fiskalne konsolidacije, biti obezbeđeno oko 200 miliona evra u 2015. i 2016. godini.

PROGRAM REFORMI DO KRAJA 2014. GODINE

Opisane mere koje ćemo usvojiti i primeniti u prvih 100 dana rada vlade predstavljaće samo prvi, ali presudno bitan, korak ka uspešnoj reformi privrednog sistema. Odmah nakon prvog talasa reformi, koji će biti sproveden do kraja jula, otpočeće se sa realizacijom reformi za čiju pripremu je potrebno nešto više vremena, i koje je neophodno završiti do kraja godine. Reč je o pet bitnih reformi:

Agresivna borba protiv sive ekonomije

Ostvarenje cilja da se siva ekonomija svede na nivo uređenih zemalja Evropske unije, dugotrajan je proces i zavisi pre svega od izgradnje čitavog niza institucija i njihovog kapaciteta da obavljaju svoju ulogu na efikasan način. Proces institucionalne izgradnje traje u proseku tri do četiri godine, u zavisnosti od kompleksnosti institucije, i taj proces mora teći nezavisno od akcionog plana za borbu protiv sive ekonomije. Ono što je moguće uraditi u kratkom roku jeste sprovesti niz akcija u borbi protiv sive ekonomije (tačnije – organizovanog kriminala) koje mogu znatno smanjiti ovu pojavu u pojedinim oblastima koje su fiskalno najizdašnije i u isto vreme najočigledniji primer nemoći države da se izbori sa ovim problemom. Istovremeno će se stvoriti institucionalni i organizacioni okvir za sistemsko suzbijanje sive ekonomije, pre svega kroz promenu poreskih propisa i temeljnu reformu Poreske uprave.

Konkretne akcije do kraja godine podrazumevaju:

- Analizu i prioritizaciju pojava oblika sive ekonomije koji će biti predmet akcije kako bi se u najkraćem roku dobio najveći efekat;
- Promenu propisa, Zakonskih i podzakonskih akata odnosno internih procedura i pravilnika koji su do sada onemogućavali ili otežavali suzbijanje ovih vidova utaje poreza (npr., pravljenje posebnih procedura za kontrolu pojedinih rizičnih industrija) i pooštavanje kaznene politike koja je u pojedinim domenima bila jako blaga i na neki način pospešivala sivu ekonomiju;
- Reorganizaciju internih resursa i mobilizaciju viška administrativnog osoblja kako bi vršili veći broj kontrola;

- Sređivanje internih evidencija (registara) i eksternih baza podataka i promena načina analiza rizika kako bi se povećala verovatnoća otkrivanja i bolje ciljala kontrola;
- Završetak detaljnog plana kontrola po rizičnim industrijama (npr., ugostiteljstvo, auto-prevoz, maloprodaja, manipulacija sekundarnim sirovinama) i rizičnim delatnostima (npr., šverc akciznih proizvoda);
- Višemesečno kontinuirano sprovođenje kontrola, uz bližu koordinaciju više državnih institucija i jasnu podršku vrha države;
- Osim toga, do kraja godine biće usvojen i novi zakon o inspekcijском nadzoru, koji će obezbediti objedinjavanje rada tržišne inspekcije, inspekcije rada, komunalne inspekcije, itd. kao i njihovu bolju koordinaciju sa radom Poreske uprave.

Rešavanje problema nenaplativih potraživanja i nelikvidnosti privrede

Udeo problematičnih (nenaplativih) kredita u Srbiji je sa trećim kvartalom 2013. dostigao 22%, s tim da u privredi iznosi 28%, a kod stanovništva 9%. Ovo je daleko najviši procenat problematičnih kredita u regionu, i kao takav predstavlja sistemski problem, i to ne samo bankarskog sektora, već i privrednog sistema u celini. Visok nivo problematičnih kredita čini da se kreditna aktivnost u Srbiji smanjuje u kontinuitetu već preko godinu dana. Bilansi banaka opterećeni problematičnim kreditima čine da je cena kredita viša, a spremnost za kreditiranje i preuzimanje rizika manja. Jasno je da ovo negativno utiče na privredni rast jer u odsustvu kreditiranja, znatno su ograničeni raspoloživi izvori za finansiranje investicija.

Ne ulazeći preterano u uzroke ovog problema, koji su sigurno različiti od ekonomske krize i objektivnih tržišnih okolnosti, pa do kriminalnih radnji, činjenica je da se većina domaćih kompanija (kako državnih tako i privatnih) našla u problemima i da su upravo njihovi krediti postali problematični. Upravo zbog problema koji je sistemskog karaktera, koncept rešavanja treba da bude takođe sistemski. Koncept bi podrazumevao uspostavljanje posebne kompanije u vidu investicionog fonda koji bi otkupljivo problematične kredite od banaka. Ova kompanija bi imala profesionalni menadžment specijalizovan za restrukturiranje kompanija koje se nalaze u finansijskim teškoćama, a kojima su ovi krediti bili odobravani. Proces bi bio potpuno fer i transparentan i bilo bi ponuđeno učešće svim bankama na tržištu. Kapital za ovu kompaniju bi obezbedile banke učesnice i međunarodne finansijske institucije, a država bi sa svoje strane morala da radi na unapređenju regulative koja se tiče stečaja, restrukturiranja dugova i procene imovine. Kroz ovaj proces bi se „očistili“

bilansi banaka, koje bi potom bile ponovo spremne da kreditiraju privredu. Istovremeno, profesionalni menadžment koji bi upravljao problematičnim firmama bio bi fokusiran na spasavanje ovih firmi i njihovo stavljanje na noge.

Time je efekat za celokupnu privredu dvostruko pozitivan.

Istovremeno, implementiraće se i druge mere koje su neophodne za otklanjanje gorućeg problema nelikvidnosti i nesolventnosti privrede:

- Ubrzanje procesa stečaja, kroz efikasnu implementaciju novog Zakona o stečaju;
- Uvođenje subvencionisanih kredita za likvidnost privredi, o kojima sam govorio;
- Izmirenje svih dospelih obaveza od strane države, prema privatnim poveriocima/dobavljačima.

Definisanje željenog (ciljnog) stanja javne uprave, sa posebnim osvrtom na zdravstvo, prosvetu i nauku, i državnu upravu i lokalnu samoupravu, uključujući i ciljni broj zaposlenih

Javni sektor trenutno zapošljava okvirno 780.000 ljudi, od čega u državnoj upravi 36.000, na lokalnu 163.000, u obrazovanju 161.000, a 135.000 u zdravstvu. Ovaj broj zaposlenih u javnom sektoru je neodrživo visok – mnogo je viši od svih zemalja u okruženju, a naročito u poređenju sa zemljama EU.

Optimizacija obima javnog sektora biće sprovedena kroz:

- Analizu postojećeg stanja i broja zaposlenih u svim institucijama vodeći računa o merenju učinka zaposlenih sa ciljem identifikacije viškova/manjkova.
- Analizu opisa radnih mesta u svim institucijama uz njihovo redizajniranje.
- Funkcionalnu analizu svih institucija sa ciljem identifikacije opravdanosti njihovog postojanja i preklapanja delatnosti.
- Plan za optimizaciju svakog od sektora.
- Proces analize treba da traje do novembra 2014, kada bi bila doneta odluka o dinamici implementacije u svakom od sektora.

Uvođenje pravičnih platnih razreda i definisane dinamike povećanja zarada i

smanjenja broja zaposlenih kroz pregovore sa sindikatima

U cilju povećanja efikasnosti i transparentnosti pristupiće se dizajniranju i implementaciji pravičnog sistema platnih razreda za ceo javni sektor. Trenutno u Srbiji postoji čitava „šuma“ različitih sistema koeficijenata i platnih razreda (preko 900) koji su nastali kao rezultat uticaja različitih interesnih grupa u periodu od 2000. do danas. Zarade se isplaćuju po 70 različitih osnova pored osnovne zarade, a postoje i anomalije u sistemu gde su isti poslovi/zanimanja dramatično različito plaćeni. Cilj je da se ovako neefikasan, netransparentan i nepravičan sistem mnogobrojnih koeficijenata i platnih razreda zameni jedinstvenim sistemom (po uzoru na Nemačku).

Reforma sudstva

Završetak reforme sudstva jedan je od bitnih stubova za normalno funkcionisanje privrede, državne uprave i stvaranje sigurnog ambijenta za ulaganja. Ciljevi reforme su da se smanji broj nerešenih predmeta, ubrzaju sudski postupci i omogući veća predvidivost sudskog sistema (ujednačavanje presuda i tumačenja unutar sudskog sistema). Sve ovo treba da ima za rezultat vraćanje poverenja građana i privrede u sudski sistem. U tom smislu, do kraja godine će biti u potpunosti zaokružen zakonski okvir za novi, efikasniji, pravosudni sistem.

Program strukturnih reformi od 2015. do 2017. godine

Naredne tri godine biće ključne da se institucije države i glavne funkcije koje država obavlja podignu na noge. Od uspeha u tom pogledu zavisi dugoročna ekonomska perspektiva zemlje. Po svim istraživanjima naše zdravstvo državu košta slično kao druge zemlje u regionu, ali je kvalitet usluga mnogo lošiji, rezultati našeg školstva su gori nego u većini evropskih zemalja, a građani nisu zadovoljni uslugama državne i lokalne administracije. Strukturne reforme u svakoj od oblasti moraju da imaju jasan cilj koji žele da postignu, a to je bolja usluga javnog sektora, koje država pruža za porez koji građani i privreda plaćaju. Shodno tome, u periodu od 2015. do 2017. godine biće sprovedene systemske reforme u četiri segmenta javnog sektora koji predstavljaju najznačajnije pružaoce javnih usluga – zdravstvo, obrazovanje, državna uprava i lokalna samouprava.

Srbija je bila na 101. mestu Globalnog indeksa konkurentnosti, Svetskog ekonomskog foruma za 2013/2014. Mi smo poslednji među zemljama u našem regionu. Cilj reformskog paketa zakona jeste da se poveća konkurentnost naše ekonomije, stvori privlačnost za investitore i dodatni pritisak stavi na praksu korupcije. Povećanje konkurentnosti će, takođe, pomoći da se smanje potrošačke cene, a to će osetiti svaka porodica u zemlji. Cilj ove vlade je da sledeće godine naša zemlja učini najveći napredak na tom indeksu, među svim zemljama sveta, a da do 2018. godine budemo rangirani među prvim zemljama

jugoistočne Evrope.

Efikasna realizacija prioriternih investicionih i infrastrukturnih projekata U oblasti saobraćaja, infrastrukturnih projekata i građevinarstva očekujem najveće pomake u narednom periodu. Naš najveći problem predstavlja naša finansijska nedisciplina, neodgovornost i neozbiljnost, te nije čudo što ljudi u Srbiji smatraju nemogućim poduhvatom izgradnju auto-puta ili više mostova i železničkih koloseka, bez obzira na ogroman novac koji smo u prethodnom periodu za te potrebe izdvajali. Suština našeg problema je što ne možemo više ništa da gradimo uzimajući kredite, a sve zbog visine javnog duga i katastrofalne neodgovornosti naših vlasti iz 2008. godine. Ono na čemu čemu insistirati i tu očekujemo velike i dobre vesti jesu koncesionarski ugovori i uveravam građane da ćemo auto-put Beograd–Boljare završiti za četiri godine i time ostvariti višedecenijski san naših građana.

Tekući projekti u ovoj oblasti:

- Putna infrastruktura

Obilaznica oko Beograda

Beograd – Južni Jadran, E 763 (Beograd–Boljare 270 km)

Most Zemun–Borča

Žeželjev Most u Novom Sadu na Koridoru 10

Projekat rehabilitacije i bezbednosti na putevima 2014–2018.

Koridor 10, deonica Jug E-75, 74.2 km i deonica Istok E-85, 86.8 km

- Železnička infrastruktura

Novi Sad – Subotica – granica Mađarske

Stara Pazova – Novi Sad

Remont šest deonica na Koridoru 10 (112 km)

Izgradnja drugog koloseka Beograd–Pančevo

Prokop (stanica Beograd Centar)

Modernizacija pruge Beograd–Vrnica (pravac Bar)

Nabavka dizel motornih vozova

Modernizacija pruge Niš Dimitrovgrad

Obilaznica oko Niša

Deonica Niš–Brestovac

Izgradnja intermodalnog terminala u Batajnici

- Novi projekti

Izrada projektne dokumentacije za Fruškogorski koridor (Novi Sad – Ruma)

Izrada projektne dokumentacije za Moravski koridor (Pojate–Preljina)

Potpuni dovršetak izgradnje Koridora 10

Završetak izgradnje Koridora 11 na potezu od Beograda do Čačka

Završetak železničke stanice Prokop

Završetak punog profila auto-puta Obilaznice oko Beograda

Potpuna realizacija projekata rekonstrukcije železničkog koridora 10 iz ruskog kredita i početak građevinskih radova na izgradnji brze pruge od Beograda do Budimpešte (ali samo u slučaju da bude obezbeđeno koncesiono finansiranje)

- Završetak prve faze realizacije projekta „Beograd na vodi“

Ova vlada će, takođe, pripremiti portfelj velikih infrastrukturnih projekata, koji će privući nove investitore po VOT (build-operate-transfer) modelu.

Ovi projekti će se priključiti već postojećem projektu „Beograd na vodi“, koji napreduje svakog dana, i koji predstavlja investiciju od 3 milijarde evra. Neki od VOT projekata biće urađeni kao deo nove regionalne saradnje sa zemljama iz okruženja. Očekujem da ovi projekti donesu dodatne stotine miliona evra investicija u našu zemlju, i pomognu stvaranju još radnih mesta i prihoda državi. Želim da investitori lete iznad Srbije i vide na stotine ogromnih dizalica kako rade. A to će biti znak da naša zemlja, konačnom ide napred.

Telekomunikacije i turizam

U oblasti telekomunikacija i informacionog društva najvažniji zadatak je završetak procesa digitalizacije televizijskog signala, koji će biti okončan do 17. juna 2015. godine što je rok koji je za to postavila Evropska unija.

Ministarstvo trgovine, turizma i telekomunikacija nastaviće aktivnosti u cilju razvoja mreže širokopojasnog i brzog interneta kako bi on bio dostupan i u najslabije naseljenim delovima zemlje.

U fokusu će biti i dalje unapređenje elektronskog poslovanja, kroz stvaranje odgovarajućeg zakonskog okvira i administrativnog sistema neophodnih za razvoj ove oblasti. Od posebnog značaja za razvoj elektronskog poslovanja jeste otvaranje opcije prijema novca iz inostranstva putem internet servisa „PayPal“, koji je tokom 2013. godine došao na tržište Srbije i razvio uslugu plaćanja i slanja novca preko interneta.

S obzirom na veliki potencijal razvoja sektora informacionih tehnologija (IT sektor) i izvozne mogućnosti u ovoj oblasti, Ministarstvo trgovine, turizma i telekomunikacija radiće i na unapređenju uslova za razvoj IT sektora kroz dalju liberalizaciju tržišta, davanje podsticaja domaćim proizvođačima i stvaranje uslova za nova strana ulaganja. U prilog podršci ovom sektoru, govori i podatak da IT industrija spada među četiri privredne grane u Srbiji sa najvećim perspektivama rasta i izvoznim potencijalima.

Glavni cilj Ministarstva trgovine, turizma i telekomunikacija u oblasti turizma jeste da se unapredi kvalitet turističke ponude Srbije, kako bi se u narednom periodu ostvarilo povećanje ukupnog deviznog priliva od turizma sa sadašnjih 800 miliona evra na 1,3 milijarde evra godišnje.

Maksimalnim radom na unapređenju kvaliteta turističke ponude može se očekivati da u narednom periodu ukupan broj turista koji godišnje poseti Srbiju poraste sa 2,3 miliona godišnje, koliko je ostvareno u 2013, na više od 5

miliona. U tom slučaju, očekuje se povećanje broja direktno zaposlenih u turizmu sa sadašnjih 70 hiljada na 100 hiljada radnika.

Izlazak na nova tržišta i povećanje izvoza srpske robe

U cilju daljeg povećanja izvoza biće pojačane aktivnosti na traženju novih tržišta za plasman srpske robe, i to kroz potpisivanje sporazuma o slobodnoj trgovini sa zemljama sa kojima Srbija do sada nije imala takve zaključene sporazume. Uočeno je da je najveći rast izvoza ostvaren upravo u one države sa kojima postoje zaključeni sporazumi o slobodnoj trgovini. U tom smislu, najveći potencijal za takav vid traženja novih tržišta postoji u zemljama Bliskog istoka, Afrike i Azije.

Jedan od ključnih ciljeva u oblasti spoljne trgovine jeste pristupanje Svetskoj trgovinskoj organizaciji (STO), što je jedan od preduslova za članstvo Srbije u Evropskoj uniji.

Razvoj energetike

Zadatak ovog resora jeste da obezbedi energetska stabilnost i bezbednost Srbije, odnosno dovoljne količine energije i energenata po održivim cenama, uz jasan zakonodavni okvir i povoljan ambijent za investiranje. Definisanjem prioriteta ulaganja odrediće se i brzina razvoja energetike i rudarstva, a samim tim i stope budućeg privrednog rasta Srbije.

U oblasti zakonodavne procedure koja je osnov i preglednosti poslovanja i dobrog ambijenta za ulaganje biće doneti novi Zakon i podzakonska akta o energetici, Zakon o geološkim istraživanjima i rudarstvu, Zakon o tržištu električne energije, Zakon o tržištu gasa, Zakon o tržištu toplotne energije, usklađeni sa propisima i standardima EU, kao i podzakonska akta Zakona o efikasnom korišćenju energije, Zakona o robnim rezervama u delu postojanja obaveznih rezervi nafte, naftnih derivata i gasa u Srbiji, i podzakonskih akata u cilju daljeg pospešivanja iskorišćenja obnovljivih izvora energije, posebno biomase.

U oblasti rudarstva izvršiće se ozbiljne izmene postojećih akata i seča propisa, koji usporavaju i guše razvoj rudarstva.

Izvršiće se promena tarifnog sistema i otvoriti poglavlje 15 – Energetika, u pregovorima sa EU.

Strateški cilj Srbije jeste da podigne stepen energetske bezbednosti iskorišćenjem raspoloživih resursa i konvencionalnih neobnovljivih i obnovljivih izvora energije.

Jedan od prioriteta u oblasti energetike biće obnovljivi izvori energije za koje su u prethodne dve godine stvoreni zakonodavni i privredni uslovi da se u njih ulaže. Pored iskorišćenja hidroenergije, vetra, geotermalne i sunčeve, posebno će se pomoći iskorišćenje potencijala biomase koji u ukupnom potencijalu obnovljivih izvora energije učestvuje sa 60%.

Srpsku energetiku karakterišu visoka eksterna energetska zavisnost (nepovoljna struktura domaćih konvencionalnih izvora, nizak nivo ulaganja u istraživanje energetskih i rudarskih potencijala), neekonomске cene energije i disparitet cena energije i energenata, ali i nizak stepen naplate električne energije, gasa i toplotne energije (potraživanja EPS-a za utrošenu električnu energiju su 1,1 milijarda evra, a Srbijagasa za utrošen gas 600 miliona evra, a toplana u Srbiji (ima ih 57) 200 miliona evra).

Prioriteti vlade u oblasti energetske politike Republike Srbije biće podizanje energetske bezbednosti i sigurnosti kao i podizanje svesti kod donosioca odluka da je energetska bezbednost države apsolutni prioritet.

Mogućnosti za investicije u energetici do 2020. iznose oko 8,5 milijardi evra, odnosno za gasovod Južni tok planirano 1,9 milijardi evra. Od toga oko 2.000 MW, u savremene termoelektrane i elektrane na prirodni gas uz princip kogeneracije. Oko 1.400 MW u velike hidrokapacitete uključujući i reverzibilne, i 1092 MW vrednih oko 2 milijarde evra iz obnovljivih izvora energije. Svaka investiciona odluka će biti pažljivo analizirana u skladu sa interesima investitora i Republike Srbije, a u skladu sa fiskalnim mogućnostima.

Otvaranje i razvoj internog i regionalnog tržišta je proces koji je već započet, a koji treba da omogući postavljanje funkcionisanja energetike na tržišnim osnovama i njeno bolje regionalno pozicioniranje. U ovom trenutku je otvoreno do 40% tržišta, što iznosi 4.000 kupaca na visokom i srednjem naponu. Ovo je siguran put da se poveća konkurentnost srpske privrede, ali i da se obezbedi sigurnost snabdevanja domaćeg tržišta, i smanje gubici u distributivnim mrežama.

Za Srbiju poseban značaj ima članstvo u Energetskoj zajednici i proces pridruživanja Evropskoj uniji. Energetska Strategija Energetske zajednice je upravo i nastala na inicijativu Srbije i predstavlja sponu sa energetsom politikom EU. Jasno smo posvećeni, ne samo procesu evropskih integracija, već i razvoju saradnje sa svim zemljama koje su na međunarodnoj sceni prepoznate kao lideri.

Razvoj poljoprivrede

Povećanje poljoprivredne proizvodnje za 30%
Osnovni zadaci ministarke za poljoprivredu biće:

- Realizacija projekata za navodnjavanje
- Ukupnjavanje zemljišnih poseda na način koji će omogućiti plansko bavljenje poljoprivredom
- Promena načina finansiranja poljoprivrede, na način koji će podsticati veću produktivnost
- Vertikalna integracija do kraja prerađivačkih lanaca

Iako je sektor poljoprivrede važan za srpsku ekonomiju, odlikuje ga slaba i nekonkurentna proizvodnja. Razlog za ovo su ekonomska globalizacija, nedostatak institucija, veliki broj malih gazdinstava, visoka zavisnost od klimatskih promena, tehničko-tehnološka zaostalost celog sektora, nesigurno tržište poljoprivrednog zemljišta, kao i obaveze koje se nameću u procesu priključenja Srbije EU i Svetskoj trgovinskoj organizaciji. Tržišni lanac i logističku podršku sektoru odlikuje nedostatak ili niska efikasnost institucija i sistema za logističku podršku, kao i nedovoljna iskorišćenost raspoloživih kapaciteta i resursa.

Prema poslednjim statističkim podacima seosko stanovništvo čini 40,6% ukupnog stanovništva, a svaki peti stanovnik sela stariji je od 65 godina. U odnosu na popis iz 2002. godine broj ruralnog stanovništva je opao za 10,9%. Udeo poljoprivrede u ukupnoj zaposlenosti je 21%, bruto društvenoj vrednosti 10,4%, a udeo poljoprivredno-prehrambenih proizvoda u ukupnom izvozu je 22%.

Jedan od posebno važnih izazova Vlade Srbije u okviru politike ruralnog razvoja biće obezbeđenje ekonomske održivosti malih porodičnih gazdinstava, s obzirom na to da čine oko 77% registrovanih poljoprivrednih gazdinstava, i njihova priprema za konkurenciju sa proizvođačima iz EU, kao i ostanak mladih i žena na selu.

Prateći aktuelne tranzicione i integracijske procese nova Strategija poljoprivrede daje jasne smernice budućih reformi poljoprivrednog sektora, uz precizno definisanje prioritetnih područja delovanja na revitalizaciju i aktiviranje razvojnih potencijala ruralnih sredina. Proces javne rasprave je završen i usvajanje Strategije poljoprivrede Srbije će uslediti odmah nakon formiranja vlade. Ovaj dokument ujedno stvara okvir za naredne aktivnosti u smislu izrade nacionalnih programa za poljoprivredu i ruralni razvoj, koji treba da sadrže

konkretne i detaljno opisane mere za dostizanje Strategijom zacrtanih ciljeva.

Proces izrade nacionalnih programa, praćen izradom odgovarajućih sektorskih analiza, započet je početkom godine i predviđa konkretne mere za realizaciju sledećih strateških ciljeva:

- Rast proizvodnje i stabilnost dohotka proizvođača.
- Rast konkurentnosti uz prilagođavanje zahtevima domaćeg i inostranog tržišta i tehničko-tehnološko unapređenje sektora.
- Održivo upravljanje resursima i zaštita životne sredine.
- Unapređenje kvaliteta života u ruralnim područjima i smanjenje siromaštva.
- Efikasno upravljanje javnim politikama i unapređenje institucionalnog okvira razvoja poljoprivrede i ruralnog razvoja.

U narednom periodu očekuje nas dalji rad na aktivnostima za uspostavljanje i akreditaciju potrebnih struktura za korišćenje pretpristupnih fondova EU za ruralni razvoj (IPARD) čime bi se ispunili uslovi za povlačenje predviđenih pristupnih fondova za Srbiju od 32 do 38 miliona evra na godišnjem nivou.

Vlada Republike Srbije će nastaviti intenzivan rad na daljem unapređenju sistema za zaštitu zdravlja potrošača, sprečavanja pojavljivanja bolesti životinja i biljaka, zaštite zdravlja i dobrobiti životinja i obezbeđivanja stanovništva dovoljnim količinama kvalitetne i zdravstveno ispravne hrane namenjene plasiranju, kako na domaće, tako i na zahtevna inostrana tržišta.

Posebna podrška inspekcijskim organima biće obezbeđenja kroz uspostavljanje laboratorijske mreže, sposobne da prati i pruža podršku poljoprivredno-prehrambenom sektoru Srbije.

Nove mere agrarne politike obezbediće posebnu podršku za mlade poljoprivredne proizvođače, žene na selu, zemljoradničke zadruge, udruženja poljoprivrednika, kao i veći iznos finansijskih sredstava za primarnu proizvodnju i preradu poljoprivrednih proizvoda.

U najkraćem roku donećemo Zakon o predžetvenom finansiranju koji će omogućiti poljoprivrednicima prihvatljiv izvor finansiranja žetve tako što će kao garanciju otplate davati budući rod, a ne hipoteku. Nastavićemo sa razvijanjem sistema javnih skladišta koji se pokazao kao veoma kvalitetan način povoljnog obezbeđenja finansijskih sredstava za poljoprivrednike i adekvatnog čuvanja i kvalitativnog klasifikovanja robe prema svetskim standardima.

Mere tržišne cenovne podrške biće usmerene na stabilizaciju cena u vreme poremećaja na tržištu. U takvim uslovima uvođiće se različite interventne mere, kojima će se podsticati dodatna potražnja ili regulisanje ponude. Generalna orijentacija biće da se postepeno gradi sistem „bezbednosne mreže“ za stabilizaciju tržišta, po mehanizmima i principima koji važe u EU.

Uspostavljanje efikasnog sistema podrške poljoprivredi zahteva i značajna institucionalna prilagođavanja u pravcu izgradnje i reformisanja, poljoprivredi prilagođenih, finansijskih institucija (jačanje finansijskih fondova) i finansijskih proizvoda (osiguranja i krediti). Država će prilagoditi zakonski okvir za lakše obezbeđenje kolaterala i obezbediti efikasnu i stabilnu budžetsku podršku sektoru poljoprivrede.

Usvajanjem i prilagođavanjem seta zakona regulisaće se odnosi u domenu prometa, zakupa i nasleđivanja zemljišta, ali i obaveza održavanja zemljišta u smislu poštovanja principa dobre poljoprivredne prakse. Poseban akcenat će biti dat zaštiti poljoprivrednog zemljišta u smislu ograničavanja pretvaranja najkvalitetnijeg poljoprivrednog zemljišta u zemljište za druge namene. Poreskom politikom i budžetskim podsticajima podržavaće se povećanje i konsolidacija zemljišta i uspostavljanje aktivnijeg tržišta zemljišta.

Kreditnom i investicionom podrškom nastaviće se i dodatno osnažiti finansiranje projekata za melioracije i unapređenje zemljišne infrastrukture.

Opšte mere podrške poljoprivredi predviđaju pripremu i korišćenje savremenih alata za savetodavstvo, unapređenje savetodavnih modula i inovativnih pristupa u obrazovanju i obukama poljoprivrednih proizvođača čime će se unaprediti sistem kreiranja i transfera znanja.

Uvažavajući sve stručne i naučne pokazatelje i preporuke, definisali smo nove realne ali i ostvarive smernice razvoja koje će na pravi način doprineti da srpska poljoprivreda postane dinamičan sektor zasnovan na znanju i zdravoj životnoj sredini, a ruralne sredine očuvane za ponos generacijama koje dolaze.

Reforme obrazovanja i nauke

Iako imamo naizgled more obrazovnih institucija ne možemo ni približno tvrditi da smo društvo znanja. Jedna kineska poslovice kaže: „Planiraš li godinu dana unapred, posadi rižu, planiraš li deset godina unapred, posadi drvo, planiraš li vek unapred, vaspitavaj i obrazuj ljude.“

Ova Vlada će reformisati obrazovni sistem. Da li znate da je svaki treći đak u Srbiji funkcionalno nepismen? Nama će obrazovanje biti na prvom mestu. Znanje je temelj od kojeg krećemo da gradimo našu zajedničku kuću, našu novu Srbiju. Bolju Srbiju. Srbiju koja zna.

Naša deca uče iz knjiga starih i po dvadeset godina u eri tehnoloških inovacija u kojoj je jednoj informaciji potrebno samo 28 sekundi da prostruji svetom! Kakav je to paradoks!?! Ima li boljeg primera za to koliko zaostaje naše društvo? Naša deca uče iz zastarelih nastavnih sredstava, a školski programi su takvi da su zatrpani gomilom nevažnih informacija. Ne postoji jasna selekcija informacija koje će im omogućiti neko opšte znanje i obrazovanje, neophodno svakom mladom čoveku za neko dalje životno opredeljenje. Naša deca izlaze iz naših škola nespremna za svet i iskušenja koja ih čekaju i bez dovoljno znanja da se samostalno bave poslom za koji su se školovali. Profesori moraju da ih obrazuju. Ali ne posle škole! Ne na privatnim časovima. Posle škole deca treba da se bave sportom. Sve češće čujem kako roditelji masovno plaćaju privatne časove. Još masovnija pojava je poklanjanje ocena. Tako ih vaspitavamo da će sutra olako nešto postići, samo je važno da imaju vezu i da plate, a što nemaju znanja, nema veze. Tako im nije učinjena usluga, već naneta šteta. Stara kineska poslovice kaže: „Daj čoveku ribu i nahranićeš ga za jedan dan. Nauči ga da peca i nahranićeš ga za ceo život.“ Mi moramo našu decu naučiti pre svega da pravilno razmišljaju. Kada to nauče, naučili su najvažniju lekciju.

Obrazovni sistem čiji je cilj da učenicima ili studentima pruži sva neophodna znanja za svoj budući životni poziv stvar je prošlosti. Prvi razlog za to je dinamika savremenog života koja praktično više nijednom pozivu ne dozvoljava da bude životni. Drugi razlog je to što danas znanja sama po sebi više nisu dovoljna. Prvi put u istoriji ljudskog roda događa se da znanje više nije garancija uspeha u poslu. Konkurencija čini da jučerašnja znanja više nisu dovoljna za sutrašnje poslove. Najvažnija kompetencija svih uspešnih ljudi danas je sposobnost da uče nove stvari. Jedina škola u koju danas treba ulagati vreme i resurse jeste škola koja će nas naučiti da učimo.

Najveći broj zanimanja kojima se danas ljudi bave pre samo dve decenije nisu imali ni nazive. Ono što danas može da bude celoživotno nije zanimanje već učenje. Celoživotno učenje je nužnost vremena u kome živimo. Sve je manje poslova za koje radnici neophodna znanja i veštine stiču tokom redovnog školovanja. Stalno učenje i profesionalno usavršavanje jeste način života na koji moramo da se naviknemo. Obrazovni sistem treba da podstiče sve vidove celoživotnog učenja.

Odgovornost za kvalitetno obrazovanje je na svima nama, a pre svega na onima koji se obrazuju. Niko ne može da očekuje da je obrazovanje jednosmerna ulica bez raskrsnica gde nema potrebe da se donose i preispituju bilo kakve odluke. Učenici koji postanu svesni da su sami najodgovorniji za sopstveno obrazovanje lakše će napraviti sopstveni saznajni put. Postoji mnoštvo načina za sticanje znanja. Tu raznolikost pristupa treba gajiti.

Neophodno je razvijati nezavisan sistem eksterne provere koji bi kroz vrednovanje rezultata učenja bio osnova za unapređenje školske prakse. Nacionalne i međunarodne provere znanja su veliki neiskorišćen resurs za uspostavljanje sistema u kom bi se obrazovne politike donosile na osnovu empirijskih rezultata, a ne na osnovu stava javnosti ili impresija bilo kog pojedinca.

Škole bi trebalo da imaju veću autonomiju u svom radu. Nastavnici takođe. Takva autonomija nužno nosi i veću odgovornost za ostvarene rezultate. Direktori škola koji su u strahu da slučajno ne učine nešto što ministarstvo nije eksplicitno odobrilo ne doprinose razvoju obrazovanja. Oni samo čuvaju status kvo koji nam nikada manje nije bio potreban. Svaki pozitivan pomak u školskoj praksi treba istaći i ohrabriti druge škole da pronađu svoj prepoznatljiv model rada.

Glomazan i krut obrazovni sistem ne pruža mogućnost da svako pronađe sebe, da iskaže svoja interesovanja i ostvari svoje talente. Niko od nas nije dovoljno mudar da bi trebalo da propisuje kako svi moraju da uče. Nismo svi isti. Baš u tome je snaga čovečanstva.

Ministarstvo prosvete i nauke mora da se oslobodi nepotrebnih ingerencija. Nema nikakve potrebe da se Ministarstvo prosvete bavi dačkim ekskurzijama, imenovanjima školskih odbora, verifikacijom udžbenika itd. Ministarstvo prosvete i nauke bi trebalo da se bavi razvojem sistema i podizanjem kvaliteta rada, legislativom, obrazovnom ekonomijom i stvaranjem mreže korisnih veza sa celim svetom.

Obrazovanje je mnogo više od školstva. Samo jedan, manji deo obrazovanja odvija se u školi. Akteri ovog sistema nisu samo učenici i nastavnici već smo to svi mi. Svi mi treba da stvaramo kulturu u kojoj se cene trud i odgovornost. Učenje ne sme da bude samo sredstvo kojim se dolazi do ocena i diploma već neizostavni deo života inteligentnih bića. Učenje samo za ocenu ili prolaz na ispitu loša je praksa koja ima još lošije posledice. Trend poklanjanja ocena mora biti zaustavljen. Danas imamo nekoliko puta veći broj vukovaca nego pre dve, tri decenije. To što gotovo 15% učenika ima sve petice nikome ne čini dobro. Ukoliko je razlog za ovakve ocene slab kriterijum, to treba utvrditi korišćenjem eksternih instrumenata provere znanja i tako kriterijum učiniti svrsishodnijim. Ukoliko je razlog za nerazumno visoke ocene spoljašnji pritisak, onda nastavnike treba odlučno zaštititi jer oni su najmerodavniji da procene znanje i daju ocenu.

U domenu visokog obrazovanja postoji niz poboljšanja koje treba sprovesti. Ova vlada će se posebno baviti kvalitetom visokoškolskih ustanova, njihovom akreditacijom i stvaranjem uslova da se olakša povratak naših stručnjaka iz

inostranstva. Na ovaj način će biti stvoreni uslovi za zdravu konkurenciju škola, fakulteta i nastavnika koji tamo rade.

Jedan od prioriteta ove vlade biće nauka i tehnološki razvoj. U protekloj deceniji, usled povećavanja broja istraživača, koje nije bilo praćeno srazmernim porastom budžetskih sredstava, došli smo u situaciju da veliki deo izdvajanja za nauku praktično odlazi na isplatu zarada zaposlenih. Nivo finansiranja samih istraživanja ovim je pao ispod nivoa potrebnog da se ova delatnost održi, a višegodišnje zapostavljanje problema u ovom resoru dovelo je do organizovanih protesta naučnih radnika.

Pored planiranog povećanja ulaganja u nauku, vlada će nizom mera, kao i izmenama i dopunama Zakona o naučnoistraživačkoj delatnosti, uspostaviti novi model finansiranja nauke po ugledu na praksu ostalih razvijenih zemalja u svetu. Nov model finansiranja podrazumeva konstituisanje fonda koji će na bazi stručnosti dugoročno kreirati strategiju naučnoistraživačkog i tehnološkog razvoja, ocenjivati naučne projekte i raspisivati konkurse za finansiranje naučnoistraživačkog rada.

Pored toga što je reč o izuzetno važnom razvojnom resoru, regulisanje ovih zakona dobiće prioritet kako bi se obezbedio kontinuitet u finansiranju naučnoistraživačkih projekata, čiji se tekući ciklus završava krajem 2015. godine.

Pošto postoji bojazan da bi prelazak na nov model finansiranja mogao ugroziti neke oblasti nauke koje su od opšte važnosti za kulturu i društvo, ali trenutno ne predstavljaju izazov u tehnološko-razvojnom smislu, vlada će sa posebnom pažnjom zaštititi i podstaći istraživanja u humanističkim i društvenim naukama.

Integrisanim naporima nove vlade i vodećih naučnika i stručnjaka, mogli bismo ne samo da spasemo nauku i povratimo značaj obrazovanja, već i da prepoznamo, podstaknemo i iskoristimo jedan od osnovnih i višestruko potvrđenih potencijala koje ova zemlja ima.

Obezbeđivanje uslova koji bi istraživače podsticali da ostanu u zemlji, povećano ulaganje u nauku, kao i sprega između nauke i privrede, obezbedili bi osnovu za brži privredni razvoj, kao i opštu kulturnu i društvenu revitalizaciju.

Takođe, poseban akcenat bih stavio na položaj mladih u Srbiji koji je i dalje daleko od zadovoljavajućeg. Iako su doneta osnovna strateška dokumenta iz oblasti omladinske politike, a pre svega Zakon o mladima i dosta urađeno na sprovođenju istih, podaci pokazuju da se mladi danas suočavaju sa mnogim izazovima od kojih je svakako najveći problem nezaposlenosti. Srbija je suočena i sa opadanjem broja mladih u opštoj populaciji (1,8% između dva

popisa) i trendom odlaska najtalentovanih iz zemlje. Zato je neophodno ulagati u mlade, stvarati im uslove za odgovarajući posao, stanovanje van roditeljskog doma i zasnivanje porodice.

Radićemo na daljem strateškom okviru u ovoj oblasti, ali i na konkretnim rešenjima za mlade.

Kroz širok konsultativni proces i učešće svih relevantnih aktera, u ovoj godini izradiće se Nacionalna strategija za mlade 2015–2025. sa akcionim planom za njeno sprovođenje, a u skladu sa inicijativama i okvirom omladinske politike na nivou EU. Kako bi se postigli najbolji mogući rezultati uz potpuno uvažavanje iskustva i inicijativa EU u omladinskoj politici, prilikom izrade ovog strateškog dokumenta naglasak će biti stavljen na: smanjenje nezaposlenosti, podsticanje preduzetništva i samozapošljavanja uz odgovarajuće olakšice i finansijsku podršku početnicima, smanjenje socijalne isključenosti mladih; sprečavanje ranog napuštanja obrazovanja; povećanje svesti o značaju neformalnog obrazovanja; poboljšanje kvaliteta karijernog vođenja i savetovanja; promovisanje omladinskog rada; promociju zdravih i bezbednih stilova života i povećanje aktivnog učešća mladih u društvenom životu.

Fond za mlade talente nastaviće da podržava najtalentovanije mlade ljude u cilju da se zaustavi odlazak mladih na rad u inostranstvo i da im se omogući da se u svojoj zemlji profesionalno razvijaju.

Reforma državne uprave

Poslednjih godina svedoci smo velikih fluktuacija mase zaposlenih u javnoj upravi. Fokus više neće biti na promeni državnih službenika, već na jačanju njihovih kapaciteta i podizanju njihove odgovornosti u primeni propisa i sprovođenju utvrđenih procedura. Uspostavićemo obavezu edukacije i usavršavanja državnih službenika na svim nivoima. Redefinisaćemo kriterijume za zapošljavanje i napredovanje u državnoj upravi. Sredstva ćemo ulagati u školovanje kadrova koji su potrebni našoj državnoj upravi, uz izgradnju tržišnih informacionih sistema, kontrolu standarda i kvaliteta. Sve to mora da se radi kvalitetnije i profesionalnije nego što je do sada rađeno. Državna administracija mora postati podrška, a ne prepreka investitorima i privatnicima. Realizaciji tog cilja u značajnoj meri će doprineti agresivno uvođenje elektronske uprave, kao u uvođenje opšteg principa „ćutanje uprave znači odobrenje“.

Već danas se Zakonom o ministarstvima uspostavlja Republički sekretarijat za javne politike, sa potrebnim nadležnostima da se obezbeđuje osmišljenost i međusobnu usklađenost javnih politika, i njihovu usklađenost sa srednjoročnim finansijskim mogućnostima zemlje. Usvojiće se potrebne zakonodavne izmene

(pre svega izmene Zakona o državnoj upravi) koje će propisati način na koji se javne politike donose kako bi one bile realne, usklađene i sprovodive.

Najbitnijim od njih prethodiće usvajanje koncepata o ciljevima i načinima na koji se oni postižu. Tek onda će se rešenja razrađivati, međusobno usklađivati i na kraju usvajati.

Omogućićemo privredi, civilnom društvu i drugim zainteresovanim stranama da učestvuju u svim fazama pravnih akata, od koncepta zakona, do predloga, uključujući i pripremu podzakonskih akata.

Reforma lokalne samouprave

U svim jedinicama lokalne samouprave postoje veliki viškovi zaposlenih, a najveći broj zaposlenih u njima zapošljava se po političkoj liniji. Ne samo da su ljudi zapošljavani u opštinskim organima, već su masovno zapošljavani i u javnim i ostalim lokalnim preduzećima, koja nisu obuhvaćena pravilom o maksimalnom broju zaposlenih. Cilj je da se kroz reformu lokalne samouprave definiše maksimalan broj zaposlenih koji se direktno ili indirektno finansiraju iz opštinskog budžeta, a na osnovu broja stanovnika i razvijenosti opština. Reforma lokalne samouprave uključivala bi i obavezu uvođenja elektronske uprave i maksimalno skraćivanje rokova za izdavanje svih neophodnih potvrda i dokumenata u nadležnosti lokalnih organa. Reforma finansiranja lokalne samouprave, s druge strane, povećaće fiskalnu odgovornost lokalnih vlasti kroz manje oslanjanje na republičke transfere i bolju naplatu lokalnih poreza.

Zahvaljujući tradicionalnoj angažovanosti građana Srbije u svojoj zajednici, i velikoj pomoći međunarodne zajednice, jedinice lokalne samouprave danas daleko su sposobnije da ostvaruju građansku samoupravu, pružaju javne usluge i podržavaju investicije i razvoj, nego što su bile pre samo nekoliko godina. Ipak, još ima puno posla na jačanju lokalne samouprave. S jedne strane, u skladu sa Evropskom poveljom o lokalnoj samoupravi, nadležnosti se moraju odrediti tako da građani u samoupravama odlučuju o onome što oni najbolje znaju – koje su im potrebe, prioriteti, kome treba zaštita, a kome razrezati veći porez na imovinu. U skladu sa principima dobrog gazdovanja, sredstva moraju biti u skladu sa nadležnostima. S druge strane, jedinice lokalne samouprave moraju preuzeti veću odgovornost za kvalitet svojih odluka i razvoja koji iz njih proističe. Umesto toga, u mnogima ima nedomaćinskog ponašanja. Jačanjem elektronske uprave, ova vlada će pomoći lokalnoj samoupravi da postanu bolji servisi građanima, i uvešće tesnu vezu između visine republičkih transfera lokalnoj samoupravi i kvaliteta njenog gazdovanja sredstvima.

Reforma zdravstva

Još jedan sistem koji je odavno zreo za reforme je naš zdravstveni sistem. Srbija je nedavno rangirana kao poslednja u kategoriji u Evropi, i ova vlada ima za cilj da Srbiju pomeri sa tog mesta u naredne četiri godine. Imamo dobre lekare, i to jako dobre lekare, a, verovatno, čak i dovoljno bolnica. Ali, organizacija sistema je zastarela, štetna i ne zadovoljava potrebne usluge u modernoj ekonomiji 21. veka.

Reagovanje našeg zdravstvenog sistema je neadekvatno. Ljudi mesecima čekaju pre nego što doktor može da ih primi. Obični ljudi u našoj zemlji, koji nemaju veze ili novac, bivaju zanemareni i nemaju mogućnost da odmah budu pregledani. Stoga, naš prvi prioritet u zdravstvenom sistemu bio bi da uspostavimo hitnu uslugu i službe za primarnu zdravstvenu negu za svakodnevne potreba – što, zapravo, danas ne postoji. Ovo ne bi bilo obavljeno tako što bi se još novca prosipalo u nezdrav sistem, već reorganizacijom sistema. Ukinućemo dve godine stažiranja za kliničke doktore, pre specijalizacije, i omogućiti im da odmah počnu sa specijalizacijom. Time bi više doktora moglo da pruža svoje usluge zajednici.

Kao što sam rekao, imamo dobre lekare u zemlji. Ljudi, zapravo, dolaze iz Kanade i Velike Britanije ovde na lečenje. Uz adekvatno planiranje možemo od Srbije da napravimo najbolju destinaciju za zdravstveni turizam, naročito kada je reč o stomatologiji i estetskoj hirurgiji. Ovo je brzo rastuće tržište širom sveta, tržište koje može doneti mnogo prihoda našim lekarima, našim bolnicama i našoj zemlji. Formiraćemo specijalni tim koji bi bio zadužen da ovu viziju pretvori u stvarnost. Vlada će, takođe, razmotriti raskid sa štetnom navikom slanja doktora van zemlje na specijalizaciju. Umesto toga, radićemo zajedno sa drugim vladama u EU i drugim regionima kako bismo dovozili stručne lekare u Srbiju i organizovali seminare i lečili pacijente.

Ova vlada pokrenuće projekat pod nazivom „Aktivno zdravstvo“, koji će biti koordiniran kroz opštine širom Srbije. Umesto čekanja da potencijalni pacijenti dođu kod nas, mi ćemo otići potencijalnim pacijentima, pronaći ih i time sprečiti dodatne troškove, a, takođe, spasti i živote. Jer, bolje je sprečiti nego lečiti.

Pored toga, vlada će kao cilj postaviti izgradnju još dečjih klinika i objekata, koji su trenutno prepuni. Proširićemo Dečju kliniku u Beogradu, a, takođe, i Onkološku kliniku.

Formiraćemo poseban privatno-javni fond koji će služiti za lečenje dece u oblastima u kojima Fond zdravstvenog osiguranja ne obezbeđuje finansiranje, kao i za urgentne slučajeve. Kada je reč o roditeljstvu, natalitetu, insistiraću da se kroz socijalna davanja poboljša položaj roditelja kroz uz jednostavne procedure za ostvarivanje tog prava.

Cilj reforme zdravstva biće povećanje dostupnosti kvaliteta javne zdravstvene zaštite. Period čekanja na specijalističke preglede mora da se prepolovi u naredne tri godine. S druge strane, mora da se poveća efikasnost postojećih sredstava koji idu na zdravstvo (smanjenje broja doktora u domovima zdravlja i povećanje broja doktora u bolnicama i smanjenje broja nemedicinskog osoblja i sestara u zdravstvu, promena mreže zdravstvenih ustanova i dr.). U cilju oslobađanja resursa u zdravstvu za bavljenje pacijentom, koji će biti u fokusu, administrativni poslovi će biti automatizovani kroz uvođenje elektronskih zdravstvenih knjižica i elektronskih kartona. Rekonstrukcija četiri velika zdravstvena centra mora konačno biti završena nakon skoro jedne decenije od kako su obezbeđena finansijska sredstva za ovaj posao. Takođe, u najkraćem roku je bitno uvođenje sistema za merenje pokazatelja kvaliteta zdravstvenih ustanova koji bi omogućio da se prate njihov rad i implementacija unapređenja. One zdravstvene ustanove koje se menjaju nabolje treba nagraditi za svoje rezultate, dok ostale treba kažnjavati i terati na promene.

Uvođenje reda u oblast sporta kroz rešavanje pitanja privatizacije u sportu i finansiranja sporta

- Uspostavljanje jasno definisanog sistema finansiranja sporta u Srbiji u skladu sa nacionalnom strategijom razvoja sporta, sa posebnim osvrtom na problem netransparentnog finansiranja sportskih klubova.
- Prestanak direktnog finansiranja poslovanja klubova i uređenje vlasničkih odnosa u sportu kroz promenu zakonske regulative i završetak privatizacije u sportu.

Uspostavljanje predvidive i konzistentne politike u domenu kulture i otvaranje rekonstruisanog Narodnog muzeja

- Jačanje kapaciteta ustanova kulture i civilnog sektora, te podsticanje njihove profesionalizacije i transparentnosti.
- Digitalizacija srpskog kulturnog nasleđa.
- Donošenje seta medijskih zakona sa ciljem da se država povuče iz medija i svoj uticaj usredsredi na projektno sufinansiranje medijskih sadržaja koji promovišu javni interes.
- Regulisanje pravnog okvira za funkcionisanje Radio Televizije Srbije i Radio Televizije Vojvodine kao javnih medijskih servisa i obezbeđivanje njihovog finansiranja u skladu sa pravilima EU.

Kao dugogodišnji narodni poslanik ne sećam se da je bilo koji mandatar u ovom domu govorio o planovima svog kabineta u kulturi. Ne sećam se, doduše, ni da je bilo koji premijer radio bilo šta u ovoj oblasti. Kao budući premijer Vlade Republike Srbije želim da vas uverim da će vlada, koju ću da vodim, posećivati značajnu pažnju kulturi.

Prostor današnje Srbije je kolevka kulture Lepenskog vira, vrhunca umetničkog stvaralaštva neolita, prvog i najvećeg kulturnog žarišta Evrope. Naš prostor je središnja tačka i vinčanske kulture, tehnološki najnaprednije praistorijske kulture u svetu. Zasluzeno ili ne, Srbija je baštinik tog istorijskog duha koji je zaposedao prostor na kome danas živimo i zbog toga, moramo da se trudimo da, koliko je god to moguće, budemo dostojni takvog nasleđa.

Verujem da je kulturna kolevka zaljuljana u Lepenskom viru i Vinči odgojila velikane novijih vremena od Svetog Save preko freskoslikara i ikonopisaca iz Studenice, Sopoćana i Mileševa do Dositeja Obradovića, Vuka Stefanovića Karadžića, Petra Petrovića Njegoša, Nikole Tesle, Stevana Mokranjca, Ive Andrića, Danila Kiša, Miloša Crnjanskog, Slobodana Jovanovića, Save Šumanovića, pa sve do Vaska Pope, Vladimira Veličkovića, Emira Kusturice, da pomenem samo neke od mnogih.

Oslonjeni na tradiciju, želimo da u duhu novog vremena i novih izazova koji stoje pred našim narodom i državom afirmišemo i osnovne principe kulturne politike za koju ćemo se zalagati.

To će pre svega biti:

- Briga za očuvanje kulturnog nasleđa;
- Briga o jeziku i pismu;
- Materijalno i kadrovsko jačanje ustanova kulture;
- Rast budžetskog finansiranja kulture u skladu sa materijalnim razvojem društva kao i podrška privatnih kompanijama koje ulažu u kulturu;
- Ubrzani rad na stvaranju i sprovođenju Strategije kulturnog razvoja društva i kulturnog ambijenta u društvu;
- Posebna briga o talentima;
- Zaštita i podsticaj razvoja kultura nacionalnih manjina;
- Otvorenost srpske kulture za regionalnu i međunarodnu saradnju i predstavljanje domaćoj javnosti sadržaja tradicionalne i moderne evropske i svetske kulture.

Pre nego što ostvarimo strateške kulturne ciljeve želim da vam kažem da ćemo ostvariti jedan, naizgled mali cilj, ali simbolično važan za našu kulturu. Obećavam da će ova vlada obnoviti Narodni muzej na Trgu Republike koji, na sramotu svih nas, stoji zatvoren skoro deceniju. Mene je stid kao roditelja da u ovoj zemlji žive deca koja nisu imala priliku da vide Narodni muzej, kulturno blago našeg naroda, njegove bogate zbirke umetničkih dela i kulturnu istoriju našeg naroda. Ne želim nikoga da krivim za to što je muzej godinama zatvoren, ali ne bih se dobro osećao kao političar kada Narodni muzej ne bi bio ponovo otvoren za vreme mandata ove vlade.

Srpska kultura je staro porodično srebro evropske civilizacije. Mi ćemo to srebro izglancati i prikazati ga svetu da mu se divi i da zbog njega posećuje Srbiju. Cilj je veliki, ali dostižan.

Naša kultura biće naša lična karta, znak prepoznavanja širom planete, naš ponos i slobodno mogu da kažem naš brend. Naši umetnici poput Emira Kusturice, Mikija Manojlovića, Dušana Kovačevića i događaji poput BEMUS-a, trubačkog sabora u Guči, BITEF-a, FEST-a ili Egzita biće najbolji ambasadori i promoteri Srbije.

Mnogi su talentovani, nadahnuti i znameniti ljudi utkali sebe i svoj genij u blistavi mozaik srpske kulture, a mnogi to čine i danas. Jedan od najvažnijih zadataka ove vlade biće da to delo sačuva za svoj narod i zajedničko nasleđe čovečanstva, ali i da omogući uslove da ga i ova sadašnja generacija unapređuje i obogaćuje. To smo dužni prema svima koji će posle nas suditi o našem delu i vrednostima u koje smo verovali.

Ova vlada će promovisati i dalju demokratizaciju srpskog društva i zaštitu slobode govora. Ovo nisu samo filozofski elementi, već i ekonomski. Novinari i mediji su zaštitnici javnosti i element u proverama i ravnotežama nad vladama i poslovnim firmama. Bez nepopustljivog povika nekih novina protiv užasnih krađa i pljački, koje su se desile u državnim firmama, pravosuđu bi bilo daleko teže da to samo otkrije.

Ova vlada je takođe posvećena tome da nastavi, bez bilo kakvog dovođenja u pitanje, istrage i rešavanje svih slučajeva ubijenih novinara. Bez obzira na to koliko ja ponekad ne volim pitanja koja mi se postavljaju, i na to koliko se mnogo iznerviram kad vidim ono što se objavi, novinari u Srbiji moraju osećati da oni mogu slobodno krstariti i istraživati šta god požele, bez bilo kakve bojazni za svoje dobro. Ovo je fundamentalni zahtev slobodnog i modernog društva. Već smo počeli da privodimo pravdi učinioce iz slučaja „Ćuruvija“, ali

ima još slučajeva iz našeg mračnog perioda na koji moramo baciti svetlo, ma koja bila cena.

U protekle dve godine po standardnom merenju sloboda medija i sloboda govora koje rade svake godine „Reporter bez granica“ i Fridom Haus, Srbija se popela za dvadeset mesta. Ove godine, do leta, posle punih 11 godina usvojićemo tri medijska zakona o javnom informisanju, elektronskim medijima i o javnim servisima. Ubrzaćemo donošenje novog zakona o zaštiti uzbunjivača, kao i zakon o reklamiranju. Ovaj korpus zakona predstavljaće novi iskorak u uvođenju regulatorne prakse koja je podudarna sa evropskim standardima a kroz podzakonske akte, kroz uspostavljanje mehanizama i kroz jačanje samoregulatornih mehanizama ali i kroz pravosudnu praksu, omogućićemo da ovi zakoni zaista budu pravi temelj koji garantuje slobodu govora, slobodu medija i efikasno funkcionisanje informisanja građana.

Želim da sve buduće ocene o slobodi medija i novinara u Srbiji imaju samo jednu dimenziju – informisanje je slobodno. To podrazumeva obavezu države da stvori adekvatan regulatorni okvir što ćemo učiniti u narednih nekoliko meseci, ali i podrazumeva da i vlasnici medija i oni koji vode medije budu odgovorni prema zakonima, ali i prema javnom interesu, interesu građana a ne samo prema profitu. Ocene o tabloidizaciji medijske sfere i samocenzuri, ostavio bih da se rešavaju kroz nove zakone, novu praksu i naravno kroz samoregulatorne mehanizme.

Kada je reč o javnim servisima i ta oblast biće uređena i želeo bih da oni funkcionišu po najboljim standardima, da budu praktično lokomotiva slobodnog informisanja, ali takođe i da mnogo više nego do sada budu u funkciji interesa građana kada je reč o obrazovnim i kulturnim ponudama, da budu efikasni u raspolaganju resursima, moderni kao i svi drugi mediji. Želimo da omogućimo istinsku samostalnost javnim servisima. Pokazali smo da se, u određenim formama kombinovanog rada između nadležnih institucija i zainteresovane struke, mogu rešavati neki teški problemi nasleđa, kao što su to ubistva novinara kroz formu vladine Komisije za rešavanje ubistava novinara. Nastojaćemo da se i drugi neraščišćeni slučajevi rešavaju na način na koji je to moguće uz angažman svih institucija, ali i kroz dodatne neophodne snage.

Socijalna politika

Vlada Republike Srbije će nastojati da realizuje mere kojima je cilj smanjenje siromaštva i ranjivosti pojedinaca koji nisu sposobni da sebi obezbede osnovne uslove za život zbog hronične bolesti, trajne invalidnosti ili starosti, kao i da zaštititi najveći deo stanovništva od određenih životnih rizika, kao što su nezaposlenost, bolest, smrt...

Vlada će se založiti da Srbija ima socijalnu zaštitu univerzalnog karaktera, koja obuhvata celokupnu populaciju, čiji će osnovni temelji biti socijalna sigurnost građana i njihovo pravo da mogu da koriste socijalne usluge.

Koristeći primere dobre prakse i iskustva određenih, uređenih zemalja koje imaju uređen sistem socijalne zaštite, vlada će nastojati da obezbedi preduslove da u sistem socijalne zaštite uključi sve one mere i programe kojima će zaštititi ranjive, ugrožene grupe, odnosno pojedince. To su grupe koje su pogođene strukturalnim razlozima, krizama ili životnim teškoćama, a svoje egzistencijalne potrebe nisu u mogućnosti da zadovolje radom i pravima koji iz rada proizilaze. U tom smislu, posebna pažnja biće posvećena starijim licima, etničkim manjinama, izbeglicama, azilantima, bolesnim i hendikepiranim licima, odnosno licima sa posebnim potrebama, beskućnicima, bivšim zatvorenicima, dugotrajno nezaposlenim licima, starijim radnicima, samohranim roditeljima, mladima i posebno deci...

Evidentno je da u našoj državi ne postoji analiza razuđenosti, razvijenosti i primerenosti pravne regulative vezano za sistem socijalne zaštite i socijalnu zaštitu u celini, pa nije ni čudo što izostaje plansko i sistemsko proučavanje i praćenje povezanosti između pravne regulative i stručnog socijalnog rada. To je i dovelo do toga da se neretko događalo da pojedina valjana rešenja, koja su se pokazala u praksi kao primerena, u novim i izmenjenim uslovima bivaju bezrazložno zamenjena drugim, i naravno manje efikasnim i primerenim neposrednim korisnicima. Da situacija bude složenija, kada je u pitanju ova oblast, dogodile su se razne nesrećne okolnosti: raspad države praćen građanskim ratom i strahovitim posledicama po civilno stanovništvo i društvene zajednice. Istorijski posmatrano, teško je naći sličnu „geografiju“, sličnu sudbinu za jednu državu, za jedan narod. Zbog svih ovih uzroka, posledice po građane, po stanovništvo su dugoročne.

Širenje kruga siromašnih dovelo je do porasta mnogih patologija. Zakonom utvrđeno pravo na „novčanu socijalnu pomoć“ nije u stanju da pokrije osnovne egzistencijalne potrebe građana i njihovih porodica. Zbog velike neizvesnosti, nesigurnosti, gubitka posla, nezaposlenosti, nestabilnosti države, odsustva perspektive, u Srbiji poslednjih godina imamo porast maloletničke delinkvencije, pojačanu skitnju i prosjačenje koji sve više uzimaju maha naročito u urbanim sredinama. Takođe, u istom trendu nalaze se izvršioc i raznih prekršaja protiv javnog reda i mira (kao što su prostitucija, kocka, teške tuče...). Poslednjih godina zabeležen je i veliki broj samoubistava i ubistava.

U strukturi korisnika socijalne zaštite značajnu kategoriju čini populacija starih osoba. Opšte je poznato da stare osobe najteže podnose posledice krize, ne samo zbog siromaštva, već i zbog ugroženog zdravlja i nemogućnosti da se na adekvatan način zadovoljavaju osnovne životne potrebe, a posebno potrebe za adekvatnom za zdravstvenom zaštitom.

Takođe, prema svim istraživanjima i analizama najviše su ugrožena lica sa posebnim potrebama, posebno deca sa invaliditetom.

Polazeći od činjenice da su ekonomske prilike vrlo teške, da raste armija siromašnih i nezaposlenih, neophodno je izgraditi sistem socijalne zaštite koji će u najvećoj mogućoj meri smanjiti rizike od siromaštva, obezbediti socijalnu sigurnost dece, starih i osoba sa invaliditetom.

U ovakvim okolnostima i uslovima u kojima se nalazi naša država do punog izražaja dolaze sve slabosti države, pa nije ni neočekivano što se naši građani sve teže odlučuju na formiranje ili proširenje porodice, teško nalaze posao, teško ili skoro nikako ne rešavaju svoje stambeno pitanje.

Vlada Republike Srbije nastojace da obezbedi preduslove koji će omogućiti da se poveća i ojača uloga sistema socijalne zaštite, s jedne strane, a s druge strane, da obezbedi uslove kako bi se i od građana moglo očekivati da preuzmu veću odgovornost za svoju socijalnu sigurnost i sigurnost sopstvene porodice.

Novi Zakon o socijalnoj zaštiti uveo je značajne novine u sistemu socijalne zaštite, i proklamovao opšti cilj dostizanja održivog minimuma materijalne sigurnosti i neizvesnosti pojedinca i porodice u zadovoljavanju životnih potreba, stvaranju jednake mogućnosti za samostalan život i podsticanje na socijalnu uključenost. No, ciljevi socijalne zaštite ostvaruju se pružanjem usluga socijalne zaštite i drugim aktivnostima koje predupređuju, umanjuju ili otklanjaju zavisnost pojedinca i porodice od socijalnih službi.

Ova grupa strateških ciljeva nije spisak želja. Mi verujemo da ćemo ove ciljeve ostvariti, ali ta vera nije iracionalna. Ona je zasnovana na dobro promišljenim i izvodljivim planovima koji podrazumevaju i neke teške, ali neophodne odluke. Ova vlada će usvojiti prvi pravi, krovni, Nacionalni plan razvoja Srbije. Njega neće pisati šaka dobro plaćenih konsultanata, kao što je to često bio slučaj, sa blizu 200 strategija usvojenih u protekloj deceniji i od kojih mnoge skupljaju prašinu na policama. Pisaće ga cela Srbija. On neće biti spisak želja, u kojem ima ponešto za svakog – samo što nema načina da se to ostvari. To mora biti realan plan, proizvod teških, realnih izbora. U njemu će biti ponešto za svakoga, ali će u njemu svako morati i ponešto da da, ali i nečega da se odrekne. Moraćemo pošteno da kažemo šta može najpre, a šta mora da sačeka. U takav plan ćemo moći da verujemo i takav plan ćemo ostvariti.

Za sprovođenje ovog plana, ova vlada se neće pozivati samo na kredibilitet dobijen kroz podršku građana na izborima. Taj kredibilitet će se i dalje razvijati i rasti kroz otvoreni i transparentni dijalog sa stručnom javnošću, privrednicima, eksponentima civilnog društva, ali i političkim opcijama iz opozicije. Samo takva vlast može biti u službi svih građana i samo takva vlast može imati opšte

poverenje i podršku.

Uvaženi poslanici, transformisanje naše ekonomije i reformisanje naših sistema jeste dug proces. To je put sa mnogo prepreka, zaokreta i opasnosti. Ali to je jedini put koji vodi ka ekonomskom oporavku i boljem životu ljudi. Najteža stvar je pokrenuti se, ali kada otpočnemo putovanje, verujem da će energija našeg društva prevladati i dokazati da naši ljudi žele promenu, da naši ljudi žele da grade bolju budućnost za svoju decu. Dozvolite da još jednom citiram mudri kineski narod koji kaže: „Ako svakog dana na isto mesto doneseš jedan kamenčić, jednog dana tu će biti brdo.“ Hajde da svako od nas donese po jedan kamenčić i – sagradićemo nešto bolje i veće.

Niko vam neće prodavati bajke. Sledeće godine i po dana biće teške. Predstoje velike reforme, duboki rezovi i velike žrtve. Ali ja očekujem da, u skladu sa procenama stručnjaka sa kojima sam razgovarao, narod Srbije može očekivati da vidi svetlo na kraju tunela, ubrzo posle toga.

Bolje je učiniti velike žrtve za kratko vreme nego prolongirati patnju godinama, sa polovičnim reformama i produženjem korumpiranih sistema koji krađu od običnih ljudi da bi se bogatila nekolicina sa vezama. Preuzimam punu odgovornost za tu odluku, a ako je potrebno, biću prvi koji će snositi posledice.

Danas smo najviše govorili o ekonomiji. Ali ova vlada ima dodatne ciljeve koje želi da ispuni. Predstaviću ih sada.

Već sam rekao da je prethodna vlada ostvarila izuzetne rezultate otvaranjem pristupnih pregovora sa Evropskom unijom. To je strateški izbor koji je Srbija preuzela na sebe. Ova vlada neće propustiti tu istorijsku priliku i nastaviće punom snagom razgovore o pregovaračkim poglavljima. Prema njima ćemo se ophoditi na najozbiljniji način, jer će ovaj proces pomoći da se naša država pretvori u zemlju u kojoj upravlja zakon za zdravije poslovno okruženje, zemlju koja je otvorena za investicije i koja je na putu da postane moderna ekonomije 21. veka.

Kada je reč o pregovorima, stavili bismo naglasak na pet ključnih oblasti koje imaju veliki značaj za Srbiju: poljoprivreda, zaštita životne sredine, saobraćaj – infrastruktura, energetika i regionalni razvoj. U ovim oblastima bismo morali da budemo spremni da usvojimo standarde EU, ali i da se postaramo da obezbedimo dovoljno zaštite za našu industriju, tako da ona ne trpi usled pristupnog procesa.

Kada se poglavlja otvore, bili bismo posvećeni tome da već primenimo različita pravila i procedure. Ovo nisu samo puke reči. Proces implementacije će uticati na svako selo i grad u Srbiji u mnogim životnim aspektima, i mi moramo biti spremni za to. Spremnost nije samo za tabelu sa poenima za vladu niti radi toga da se usreće zvaničnici EU u Briselu. Proces usklađivanja i primene je u interesu svakog građanina naše zemlje. On će nam pomoći da stvorimo državu

koja funkcioniše i zdravu ekonomiju. On će nam pomoći da izgradimo bolju budućnost za sebe i za našu decu – od zaštite životne sredine preko bezbednosti hrane i do boljih puteva i saobraćaja.

Nameravamo da pred sebe postavimo ambiciozan zadatak da otvorimo prva pregovaračka poglavlja već tokom predsedavanja Grčke, sredinom ove godine. Ponovili smo našu želju da se fokusiramo na poglavlje 32, jer bi ono doprinelo procesu fiskalne konsolidacije, što je, takođe, deo reformskog paketa koji sam ranije predstavio. Vlada će, takođe, poseban akcenat staviti na brzo otvaranje pregovaračkih poglavlja 23 i 24, koja se bave borbom protiv korupcije i vladavinom prava, čak pre kraja ove godine, ili u prvoj polovini sledeće. Ministarstvo pravde će nastaviti sa sprovođenjem dva važna strateška akta doneta tokom 2013. godine, Nacionalne strategije reforme pravosuđa 2013–2018. i Nacionalne strategije borbe protiv korupcije 2013–2018. Njima su identifikovani prioriteti, a pratećim akcionim planovima predviđene mere koje u naredne četiri godine treba da budu preduzete.

Uspostavljanje nezavisnog, nepristrasnog, kvalitetnog, stručnog i odgovornog pravosuđa cilj je koji je strategijom postavljen pred ministarstvo, ali i glavne činioce pravosudnog sistema, sudove, javnotužilačku organizaciju, advokaturu i druge pravosudne profesije. Ipak, glavni cilj koji postavljamo je vraćanje poverenja građana Srbije u njen pravosudni sistem. Građani gotovo da ne veruju našem pravosuđu.

Vlada Republike Srbije i Ministarstvo pravde će u okviru svojih nadležnosti preduzimati sve neophodne mere koje su preduslov za povratak poverenja građana u naše pravosuđe. Opređenje Srbije za evropske integracije od suštinskog je značaja za reformisanje našeg pravosudnog sistema. Sprovodeći Akcioni plan nacionalne strategije za reformu pravosuđa 2013–2018. i radeći na realizaciji svih mera koje budu postavljane pred otvaranje i nakon otvaranja pregovaračkih poglavlja 23 i 24, biće stvoreni uslovi za nezavisno, efikasno i kvalitetno pravosuđe, koje je jedan od ključnih garanata da je pravni sistem Srbije siguran za njene građane, ali i za privredne subjekte.

Zakonskim izmenama biće omogućeno transparentno i nezavisno funkcionisanje Visokog saveta sudstva i Državnog veća tužilaca, organa koji garantuju nezavisnost i samostalnost sudova i sudija i samostalnost javnih tužilaca i zamenika javnih tužilaca. Rad na osnaživanju nezavisnosti pravosuđa nastaviće se kako putem analize relevantnog ustavnog okvira i izmene sistemskih pravosudnih zakona, tako i prenosom punih budžetskih ovlašćenja na Visoki savet sudstva i Državno veće tužilaca, najkasnije 2016. godine.

Izmenama i dopunama građanskih procesnih zakona, Zakona o parničnom postupku, Zakona o vanparničnom postupku i Zakona o izvršenju i obezbeđenju biće stvoreni uslovi za efikasno vođenje sudskog postupka i otklonjene

manjkavosti koje je prepoznala njihova primena.

Temeljne promene biće sprovedene radi rešavanja problema ujednačavanja sudske prakse. U svrhu toga biće formirano sertifikaciono telo, i kao obavezujuće uvešće se objavljivanje sudskih odluka u sveobuhvatnim i lako dostupnim elektronskim bazama, zajedno sa propisima i sudskim statistikama. Opsežne mere ticaće se unapređenja efikasnosti rada pravosuđa, i to putem praćenja efikasnosti i eventualne korekcije novouspostavljene pravosudne mreže, rešavanja starih predmeta, izmene procesnih zakona, uspostavljanja e-pravosuđa.

Uvođenje novih i usavršavanje postojećih pravosudnih profesija biće jedan od prioriteta u delovanju Ministarstva pravde. Od septembra počinje primena Zakona o javnom beležništvu, kojim će u Srbiji posle više od sedam decenija početi da funkcioniše služba notara – javnih beležnika. Ističemo da delovanje javnobeležničke profesije povećava kako pravnu sigurnost, tako i efikasnost u obavljanju pravnih poslova. Sud treba rasteretiti svih pratećih poslova, kako bi njegov apsolutni prioritet postalo suđenje u kome će građanin u razumnom roku doći do pravnosnažne sudske odluke.

Unapređenje stručnosti, kako nosilaca pravosudnih funkcija, tako i njihovih pomoćnika, predstavnika pravosudnih profesija i administrativnog osoblja, preduslov je uspešnog pravosuđa, pa će kroz izmenu relevantnog normativnog okvira i maksimalnu podršku jačanjima kapaciteta Pravosudne akademije, kao centralne institucije za obrazovanje u pravosuđu, biti stvoreni preduslovi za sprovođenje njihove obavezne i kvalitetne inicijalne ali i kontinuirane obuke.

Odgovarajućim programima stručnih obuka i usavršavanja biće obuhvaćeno i administrativno osoblje u pravosudnim organima, a sistem napredovanja u skladu sa zaslugama mora da bude jedini način uzlaznog kretanja u struci. Značajan korak u pogledu unapređenja pristupa pravdi, transparentnosti i kvalitetu pravde predstavlja izgradnja i rekonstrukcija zgrada sudova i tužilaštava.

Imajući u vidu da beogradsko pravosuđe rešava više od 60% predmeta u Srbiji, rešavanje pitanja odgovarajućeg smeštaja pravosudnih organa u glavnom gradu biće jedan od prioriteta. U naredne dve godine pravosudni organi u Beogradu će dobiti oko 24000 m² prostora uređenog u skladu sa najsavremenijim potrebama funkcionisanja. Smeštaj će dobiti Prvi osnovni sud, Drugi osnovni sud, Drugo osnovno javno tužilaštvo, Apelaciono javno tužilaštvo, Republično javno tužilaštvo, Državno veće tužilaca, Prekršajni sud i Prekršajni apelacioni sud. U istom periodu biće započeta i temeljna rekonstrukcija Palate pravde, koja preko 40 godina nije temeljno rekonstruisana.

Zgradu Apelacionog suda i Apelacionog tužilaštva dobiće Novi Sad i Kragujevac, čime će se osloboditi veliki prostor u zgradi postojećih sudova koji

će moći da zauzmu Osnovni i Viši sud i Osnovno i Više tužilaštvo.

Obimni radovi u vezi sa izgradnjom, rekonstrukcijom i nadogradnjom zgrada u kojima su smešteni sudovi i tužilaštva, biće realizovani i u Staroj Pazovi, Lazarevcu, Kraljevu, Petrovcu na Mlavi, Raškoj, Tutinu, Šapcu, Velikom Gradištu, Somboru...

Osavremenjivanje postojećeg i uspostavljanje savremenog sistema izvršenja krivičnih zavodskih i vanzavodskih sankcija i mera, kako bi sistem kažnjavanja dobio smisao i kroz korekciju i kroz resocijalizaciju, biće ostvaren kroz donošenje novog Zakona o izvršenju krivičnih sankcija i Zakona o izvršenju vanzavodskih mera i sankcija. Nastavak rekonstrukcije postojećih i izgradnje novih zatvorskih kapaciteta, preduslov je za dostizanje odgovarajućih standarda u oblasti zaštite ljudskih prava i ispunjenja uslova u pretpristupnim pregovorima, u tom smislu biće nastavljeno renoviranje KPZ u Nišu i okružnog zatvora i Specijalne zatvorske bolnice u Beogradu, kao i izgradnja novih okružnih zatvora u Pančevu i Kragujevcu i novog bloka Vaspitno-popravnog zavoda u Valjevu. Otvaranje preostalih devet kancelarija za alternativne sankcije i usavršavanje delovanja ovog, najmlađeg, vida izvršenja sankcija, dovešće do sistema efikasnije pravde koja ima direktne pozitivne rezultate među građanima, ali i donosi velike uštede budžetu.

Usavršavanje mehanizama za oduzimanje imovine proistekle iz krivičnog dela, ojačano donošenjem novog zakona pre godinu dana, jedna je od prioritarnih aktivnosti u borbi protiv organizovanog i klasičnog kriminala. Dodatnim noveliranjem zakonskih i podzakonskih akata biće usavršeno i upravljanje privremeno i trajno oduzetom imovinom.

Kada je u pitanju borba protiv korupcije, pred nama je prvenstveno jedan veliki projekat. Projekat osavremenjenja krivičnog postupka. Moramo da izgradimo snažne institucije koje su u stanju da krivično gone sve teške oblike kriminala i korupcije i efikasno rešavaju opšti kriminalitet. Institucije koje su u stanju da odgovore izazovima 21. veka i transnacionalnog kriminala. Trgovina drogom, različite zloupotrebe u privredi, kojima se stiče nelegalan novac, koji se kasnije „pere“, zahvaljujući korumpiranim vladama i bankarskom sektoru, ubacuje u legalne

Početak je sprovođenje novog Zakonika o krivičnom postupku i osnaživanje koncepta tužilačke istrage.

U ovom poslu Tužilaštvu, koje je centralni organ krivičnog postupka moraju pomoći svi državni organi i privatni sektor. Cilj je da izgradimo efikasan sistem međuinstitucionalne saradnje u borbi protiv korupcije. Različiti državni organi u raznim fazama postupaka koje primenjuju otkrivaju detalje koji bi mogli da

otkriju slučajeve velike korupcije. Da li su danas u Srbiji ti organi povezani i da li saraduju? Odgovor je: veoma slabo.

Za rešavanje ovih problema neophodno je ispuniti nekoliko mera:

- Bolja organizacija Tužilaštva za organizovani kriminal i drugih tužilaštava.
- Uspostavljanje sistema razmene informacija između različitih državnih organa koji u okviru svojih nadležnosti mogu da otkriju organizovani kriminal i korupciju.
- Uspostavljanje udarnih timova za progon organizovanog kriminala i korupcije, čijim će radom koordinirati i Ministarstvo pravde i javno tužilaštvo.
- Uspostavljanje međuinstitucionalnih centara saradnje za borbu protiv organizovanog, finansijskog kriminala i korupcije.
- Razmena i realokacija službenika različitih državnih organa koji u okviru svojih nadležnosti mogu da otkriju organizovani kriminal i korupciju.
- Tužilaštvo će dobiti službu za finansijsku forenziku.

Da bi se ovo uspostavilo, biće rešene sve zakonske prepreke, uspostavljene nove procedure rada, za šta će postojati maksimalna podrška vlade.

Radi ispunjenja Nacionalne strategije za borbu protiv korupcije 2013–2018. oformićemo snažan koordinacioni proces koji će dovesti do njenog punog ispunjenja.

Posvetićemo se i jačanju prevencije korupcije kroz jačanje organa nadležnih za ovu oblast i izmenu Zakona o Agenciji za borbu protiv korupcije.

Već tokom juna biće donet i Zakon o zaštiti uzbunjivača, koji će zaštititi građane spremne da prijave uočenu korupciju u vezi sa radom koji obavljaju.

Naš cilj je da zatvorimo sva pregovaračka poglavlja pre 2018. godine. To znači da bismo do tada usaglasili i uskladili naše zakone i procedure sa standardima EU. Čineći to, otvorićemo se za veliki broj novih investicija. Zemlja koja zatvori sva poglavlja može imati pristup značajnom iznosu sredstava iz pretprijetnih fondova. To je novac koji se može iskoristiti da se unaprede sve službe i infrastruktura Srbije. A mi želimo da sledećoj vladi ostavimo mogućnost korišćenja tih fondova, radi dobrobiti svih građana zemlje.

Vlada Srbije će, takođe, učiniti iskren napor kako bi promovisala dobru volju i zdrave odnose sa svim zemljama i vladama u regionu. Ova saradnja biće zasnovana na uzajamnoj saglasnosti u vezi sa teritorijalnim integritetom svake zemlje i na unapređenju ekonomskih veza. Kao prvi znak toga, odlučio sam da moja prva zvanična poseta van zemlje bude Bosni i Hercegovini. Istovremeno, Srbija će razvijati najbliže odnose sa Republikom Srpskom, u skladu sa Dejtonskim sporazumom i čuvati interese našeg naroda u skladu sa najvišim normama međunarodnog javnog prava. Jaka Srbija znači i uvek stabilnu Republiku Srpsku.

Srbiju ćemo izgraditi kao zemlju mira. Nastojaćemo da pripadnici naših oružanih snaga budu što prisutniji u najrazličitijim mirovnim misijama u regionu i širom sveta, da naše znanje i veliko iskustvo od vojne obuke do vojne medicine iskoristimo na najbolji mogući način pomažući druge zemlje, narode, štiteći bezbednost i razvijajući mirovnu politiku.

Ova vlada će, takođe, promovisati dobre veze sa ostalim zemljama u EU i ostatkom sveta. Nedavni nemiri i sukobi između Istoka i Zapada ne idu u prilog Srbiji. Kada se naši prijatelji međusobno sukobljavaju, mi tu ne vidimo priliku da nešto dobijemo. Srbija ne želi da bude deo tih tenzija. Srbija nikada neće moći da odustane od prijateljstva sa Ruskom Federacijom, a ne bi bilo ni moralno. Želimo da unapređujemo našu ekonomsku saradnju, kako sa Rusima, tako i sa Amerikancima, Kinezima i svim drugim narodima i državama sveta. Srbija nije ničija kolonija i ničija prćija. Kao mala zemlja ponosnih građana umećemo da čuvamo svoju slobodu, branimo svoj integritet i pravo na sopstveni politički stav i donošenje suverenih odluka.

Potpisivanjem Briselskog sporazuma, Srbija se opredelila za put mira, saradnje i pregovora. Kao nikada u prethodnim decenijama Srbija je svoju politiku prema pitanju KiM odredila jasno i bez nedoumica. Rukovođena Ustavom i upornom, strpljivom borbom za očuvanje Srba na KiM, Srbija je ispunila sve preuzete obaveze i dokazala da je pouzdan i siguran partner. Srbi na KiM su našu politiku prepoznali i ja im zahvaljujem na poverenju i hrabrosti bez koje ne bi bilo moguće sprovesti dogovoreno i raditi na novim dogovorima. Formiranje Zajednice srpskih opština, rad na objedinjavanju i postizanju zajedničkog stava celokupne Srpske zajednice o svim životnim i političkim pitanjima koji određuju život Srba na KiM, nastavak materijalne pomoći koja se neće menjati niti umanjivati, činiće korpus zadataka kojima će se baviti vlada. Nastavak briselskog dijaloga i proces normalizacije života na KiM jedan je od prioriteta vlade i istinski interes Srba na KiM. Srbija posebno insistira na otpočinjanju pregovora o imovini i očuvanju kulturne i crkvene baštine na KiM. Politika prema KiM određena je i nepromenljiva, nema i nikada neće biti priznanja KiM kao nezavisne države a rešenje za svako pitanje tražiće se i pronaći u okviru

dijaloga vođenog pod okriljem EU. Ovako određena politika je već izdržala probu vremena i ova kao i svaka buduća vlada niti će je menjati niti će od nje odustati. Srbi na KiM znaju da je ovo njihova vlada i da svaki potez koji povlači to radi uvažavajući političku realnost i vodeći računa o interesima čitave države Srbije.

Srbija kao multietnička i multikulturalna zemlja svesna je da je zaštita manjinskih prava neraskidivo povezana sa očuvanjem mira i stabilnosti zemlje. Takođe je duboko svesna da ona ima pravo i obavezu u odnosu na sopstveno stanovništvo i da kao demokratska država mora da sadrži mehanizme zaštite manjine od zloupotreba većinske vlasti.

Prema popisu stanovništva iz 2011. godine u Srbiji živi oko 13% pripadnika nacionalnih manjina sa preko 30 različitih nacionalnih identiteta. Ovakva raznolikost društva svakako može predstavljati veliko kulturno bogatstvo za državu, ali samo ako država ima pravu politiku integracije, odnosno ako dobro upravlja integracionim procesom koji će sprečiti konflikt i izgraditi društvo ravnopravnosti. Pri tome, moramo biti svesni opasnosti, za naše građane pripadnike nacionalnih manjina, od ulaska u zamku izolacije. Neophodno je, ali nimalo lako napraviti balans između stepena odvojenosti koji je neophodan za slobodno izražavanje i razvoj specifičnosti pripadnika nacionalnih manjina i uspostavljanja veza između različitih zajednica međusobno i njihovih veza sa društvom u celini. Naime, ne smemo dozvoliti da manjinske zajednice među sobom i sa društvom u celini nemaju nikakvu interakciju, odnosno da se društvo sastoji od mnoštva paralelnih zajednica. Neophodno je da svi članovi društva preuzmu svoj deo odgovornosti za njegovo funkcionisanje.

Pripadnici manjinskih zajednica će preuzeti tu odgovornost ako im bude omogućen jednak pristup javnim dobrima i uslugama i ako im se pruže jednake šanse, jer je to način da pripadnici nacionalne manjine imaju snažan osećaj pripadnosti državi čiji su građani.

Srbija kao demokratska država duboko poštuje multikulturalnost svoje zajednice i to smatra prednošću kada je u pitanju njen razvoj. Ona ne želi da bude zemlja koja samo retorički daje podršku priznanju manjinskih prava. Zato kontinuirano stvara uslove da svaka manjinska zajednica autonomno uređuje ostvarivanje prava u oblastima kulture, obrazovanja, obaveštavanja i službene upotrebe jezika i pisma preko svojih nacionalnih saveta.

Kao što nam je poznato, nacionalni saveti nacionalnih manjina su kao institucionalni oblik samouprave nacionalnih manjina uvedeni u pravni poredak naše zemlje 2002. godine donošenjem Zakona o zaštiti prava i sloboda nacionalnih manjina, a usvajanjem Zakona o nacionalnim savetima nacionalnih manjina 2009. godine prvi put su detaljno uređeni način izbora i nadležnosti

nacionalnih saveta. Prvi izbori za nacionalne savete, u skladu sa odredbama tog zakona, su održani 6. juna 2010. godine, a ove godine bi trebalo da se održe novi izbori.

Dosadašnja primena i analiza zakona pokazale su niz problema i slabosti. Radi otklanjanja uočenih slabosti vlada će kao jedan od prvih zakona predložiti Narodnoj skupštini na usvajanje Zakon o nacionalnim savetima nacionalnih manjina koji će unaprediti postupak izbora i konstituisanja nacionalnih saveta.

Sledeći zadatak ove vlade je da odredbe Zakona o nacionalnim savetima nacionalnih manjina, koje je Ustavni sud u januaru ove godine proglasio neustavnim, uskladi sa Ustavom. Naravno pri tome će se posebno voditi računa da se očuva dostignuti nivo prava pripadnika nacionalnih manjina. Iako su pojedini pripadnici nacionalnih manjina imali bojazan da će se navedenom odlukom Ustavnog suda njihova prava umanjiti, tu odluku treba tumačiti pravno-filigranski i na taj način i pristupiti izmeni legislative kojom se uređuju prava nacionalnih manjina.

Posebnu pažnju vlada će posvetiti unapređenju položaja Roma kroz dosledno sprovođenje Strategije za unapređenje položaja Roma.

Jedan od važnih ciljeva u vezi sa primenom Strategije jeste poboljšan pristup Roma osnovnim pravima. Ova vlada je svesna problema da pojedini građani Srbije nisu upisani u matičnu knjigu rođenih ili nemaju rešeno neko drugo pravo iz ličnog statusa, kao što su pravo na lično ime, državljanstvo, prijavu prebivališta ili ličnu kartu. Razlozi za to su različiti, od onih koji se odnose na stanje socijalne ugroženosti tih lica, njihovo neznanje i neukost do onih koji su posledica migracija i generacijski nerešenih statusnih pitanja.

Prema poslednjem istraživanju UNHCR-a iz 2010. godine, procenjuje se da 1,3% populacije nije upisano u matičnu knjigu rođenih.

Ova vlada će uložiti napore u iznalaženju i implementaciji najdelotvornijih rešenja za prevazilaženje ovog problema s ciljem da do kraja 2015. godine svi građani Srbije imaju lična dokumenta.

Poslanici, danas ste čuli mnogo ambicioznih ciljeva koje je vlada postavila pred sebe, mnogo zakona i propisa koje planiramo da donesemo. Lako je glasati za zakone i reforme u vladi i skupštini, a daleko je teže postarati se da se oni sprovedu u svakodnevnom životu. Nećemo zažmuriti pred tim problemom. Osnovaćemo poseban vladin tim koji će se zvati Jedinica za implementaciju projekata (delivery unit), koja će odgovarati ministru finansija i meni kako bismo se postarali da odluke koje vlada donosi, suštinski budu provedene u život.

Dozvolite da vam predstavim ministre u novoj Vladi:

1) Lazar Krstić, ministar finansija;

- 2) Dušan Vujović, ministar privrede;
- 3) Snežana Bogosavljević Bošković, ministar poljoprivrede i zaštite životne sredine;
- 4) Zorana Mihajlović, ministar građevinarstva, saobraćaja i infrastrukture;
- 5) Aleksandar Antić, ministar rudarstva i energetike;
- 6) Rasim Ljajić, ministar trgovine, turizma i telekomunikacija;
- 7) Nikola Selaković, ministar pravde;
- 8) Kori Udovički, ministar državne uprave i lokalne samouprave;
- 9) Nebojša Stefanović, ministar unutrašnjih poslova;
- 10) Bratislav Gašić, ministar odbrane;
- 11) Ivica Dačić, ministar spoljnih poslova;
- 12) Srđan Verbić, ministar prosvete i nauke;
- 13) Zlatibor Lončar, ministar zdravlja;
- 14) Aleksandar Vulin, ministar za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja;
- 15) Vanja Udovičić, ministar omladine i sporta;
- 16) Ivan Tasovac, ministar kulture i informisanja;
- 17) Jadranka Joksimović, ministar bez portfelja, zadužena za evropske integracije;
- 18) Velimir Ilić, ministar bez portfelja, zadužen za vanredne situacije.

Budući ministri, danas vam je data privilegija i obaveza. Data vam je velika šansa, nezamenljiva prilika da služite svojoj zemlji i pomognete njenim građanima da svoje živote učine boljim. Mislim da od toga nema veće časti. Služiti zemlji na tako visokom položaju jeste privilegija koju mali broj ljudi u životu dobije.

Ali uz privilegiju dolazi i odgovornost. Naročito u teškoj situaciji u kojoj je danas naša zemlja. Stupate u vladu koja je na sebe preuzela to da pomera planine. Ukoliko ste pažljivo slušali tokom proteklih sati, zasigurno ste shvatili šta se od vas očekuje i koliko će to biti teško. Mnogi bi želeli da ne uspemo. Mnogi bi želeli da dokažu da grešimo. Mnogi bi želeli i da Srbija nestane samo da oni budu bogatiji i imaju šaku vlasti.

Svi vi ćete biti pod ogromnim pritiskom. Neki će možda doživeti lična uznemiravanja od onih koji misle da se vlada može poljuljati da preokrene svoje teške odluke koje je odlučila da ispuni. Nećemo uspeti u ovoj misiji, ako svako od nas bude radio sam. Nećemo uspeti ako ne budemo snažno stajali zajedno.

Dezorganizacija naše zemlje svoje korene ima u radu vlade, gde je bilo uobičajeno da svaki ministar bude za sebe. Neki ministri su smatrali da im ministarstva pripadaju. Kao da je to neka vrsta poklona koja im je data. Štitili su svoje kabinete kao sopstvena kraljevstva i koristili svoja ovlašćenja da sebe i svoje saradnike učine bogatijim. Pretpostavljam da shvatate da su ti dani

završeni i da će u mom kabinetu stvari funkcionisati drugačije.

Samo ako radimo zajedno, kao tim, možemo imati šanse da počnemo da ispunjavamo ono što smo na sebe preuzeli. Samo ako saradujemo jedni sa drugima možemo zajedno napraviti velike stvari. Članovi mog kabineta će, takođe, morati da se usaglase i rade zajedno sa ljudima u Jedinici za implementaciju projekata. Članovi kabineta će, takođe, morati da znaju kako da rade zajedno između sebe i pod ujedinjenom strategijom. To znači razmenu informacija, koordiniranje aktivnosti i međusobna podrška. Nema više feuda političkih stranaka. Gotovo je sa tom praksom.

Neki od vas su iz političkih okruženja, a neki nisu. Ali svima će se suditi na isti način. Sudiće poslanici ovog parlamenta i građani ove zemlje. Standardi će biti visoki i nećemo oklevati da tražimo izuzetnost. Svakih šest meseci, svaki ministar će morati da podnese izveštaj o svojim aktivnostima, dostignućima i neuspesima, koje ćemo zajednički procenjivati.

Predlažem vam da ne gubite vreme, jer je to ono što građani ove zemlje nemaju. Predlažem vam da radite naporno i vredno, jer dajete primer celoj generaciji. Predlažem vam da idete pravim putem i budete iskreni, jer to je moje suštinsko obećanje i obećanje ove vlade našem narodu.

Poštovani građani, poštovani poslanici, poštovani ministri, Izgovoreno je dovoljno reči. Sada je vreme da počnemo da radimo. Ljudi van ove sale nestrpljivo čekaju da vide kako svoje reči pretvaramo u dela i radnje. Ovdje nisu u pitanju samo naši životi, već i životi budućih generacija.

Nadam se da ćemo za četiri godine stajati u ovoj sali i osvrnuti se na ono šta smo uradili i osećati ponos. Ponos što smo služili svojoj zemlji, ponos što smo uspeli da vodimo naš narod kroz teška vremena i počeli sa transformisanjem naše ekonomije u modernu i funkcionalnu, a vladavinu prava konačno zagarantovali i obezbedili svim našim građanima.

Moj kabinet radiće upravo za interese građana, s namerom da napravimo njihov život boljim, vrednijim, smislenijim, za našu državu da bude stabilna, da svi građani budu ponosni na nju, da bude cenjena i prepoznata kao zemlja sa kojom vredi saradivati, u koju vredi dolaziti, u koju vredi ulagati i u kojoj vredi živeti.

Da se vratimo početku, ljubavi i veri u Srbiju. Samo iz velike ljubavi se može napraviti jedan znak koji sve govori, kao što je to uradio Milton Glejzer praveći najprepoznatljiviji globalni znak I LOVE NY sa srcem umesto reči. Želim da na kraju mandata doživim da neki talenat iz Srbije napravi sličan znak koji će opisati kolektivno stanje svesti u Srbiji, ali i društvene prilike koje su bitno bolje

nego što su danas.

Ja verujem u Srbiju i želim da rezultati budu obeležje rada naše vlade, kojima ćemo se svi u ovoj zemlji ponositi, a oni iz okruženja i iz sveta će to ceniti i pokazivati poštovanje prema našoj zemlji.